

0713

P.A.N.

SPRAWOZDANIE

PIĘĆDZIESIĄTE SIÓDME

Z DZIAŁALNOŚCI

KASY im. MIANOWSKIEGO INSTYTUTU POPIERANIA NAUKI

w 1938 r.

0713 PAN

WARSZAWA - PAŁAC STASZICA

0713

SPRAWOZDANIE
PIĘĆDZIESIĄTE SIÓDME

Z DZIAŁALNOŚCI

KASY im. MIANOWSKIEGO
INSTYTUTU POPIERANIA NAUKI

w 1938 r.

WARSZAWA - PAŁAC STASZICA

STEFAN ŻEROMSKI

SPRAWA KASY im. MIANOWSKIEGO

«Wbrew wszystkiemu powstała i na przekór wszystkiemu przetrwała. Patrzyła na olbrzymią ruinę rządu zaborców i doczekała się końca niewoli.

Miałyby dziś, gdy obaliły się i w proch obróciły wszystkie przeskody, które jej powstaniu i działalności stały na zdradzie, nie znaleźć poparcia wśród wolnego polskiego narodu? Zasłużona, dostojna, wniosła krynica wiedzy miałyby wyschnąć właśnie w Polsce niepodległej, cudownym zrządzeniem losów z kajdan wyjarzmionej?

W nasze życie nowoczesne, bogate, nieokiełznane, żywiołowe, musi wejść ścisła nauka, jako regulator i kierownik. Ona to jedynie może nam dopomóc, ażebyśmy z miazgi bujnej, lecz złupionej przez najjeźdźców, starganej przez złą uprawę, sponiewieranej przez jawną głupotę, skłóconej o byle co lub nagim ugorem leżącej, mogli rozpocząć planowe budowanie nowej treści wewnętrznej, nowej szerokości i bujności ducha, świadomej, czysto narodowej, własnej, na najlepszych i niewątpliwych osnutej doświadczeniach i na dostojnych wzorach. Z pomocą nauki jedynie nie stracimy bogactw olbrzymich, które nasz naród już posiadał, i z jej pomocą jedynie zdołamy nowe odnaleźć.

W wolnym państwie polskim nauka nie może być wyżebrana, podpatrzona, przemycana, musi być polska. Nauka — to przeczyste, wysokie jezioro w górach, niebiosa nieskończoności odbijające, musi być nasze, własne, ojczyste.

Posiadamy instytucję temu właśnie celowi służącą, założoną w mrokach niewoli przez ojców czcigodnych i przekazaną nam, którzy żyjemy w słońcu bezgranicznej, złotej wolności. I dziś oto ta właśnie instytucja — nie posiada dostatecznych środków.

Ratujmy! Wspierajmy! Stwórzmy na nowo Kasę imienia Mianowskiego!»

WYKONANO W DRUKARNI KASY IM. MIANOWSKIEGO, WARSZAWA - PALAC STASZICA

K.
20.12.66
A. 643/66
PAN

SKŁAD OSOBOWY

Protector Kasy Pan Prezydent Rzeczypospolitej
IGNACY MOŚCICKI

KOMITET KASY

Prezes — *Karol Lutostański*

Wiceprezes — *Maksymilian Tytus Huber*

Sekretarz — *Adam Krokiewicz*

Zastępca sekretarza — *Zygmunt Szweykowski*

Skarbnik — *Ignacy Matuszewski*

Zastępca skarbnika — *Tadeusz Wojno* (do 13 czerwca)

Członkowie — *Czesław Białobrzęski*

Franciszek Czubański

Stefan Kopeć

Wincenty Siemaszko (od 26 czerwca)

Bogdan Zaborski

Bogdan Suchodolski (do 30 września)

Ludwik Szperl

Redaktor «*Nauki Polskiej*», «*Poradnika dla Samouków*» i «*Organonu*» —
Stanisław Michalski

Honorowi radcowie prawni — *Bolesław Bielawski*

Jan Morawski

Cezary Ponikowski

Z grona członków Komitetu ustąpili: Bogdan Suchodolski i Tadeusz Wojno.

Komitet postanowił wyrazić im podziękowanie za pracę poświęconą Kasie.

Na miejsce wakujące Komitet powołał Bogdana Zaborskiego.

Kierownictwo biura Komitetu opuścił po 8 latach pracy serdecznej i oddanej Kasie p. Faustyn Dzik.

Komitet pożegnał go, wyrażając głęboką wdzięczność za jego wysiłki dla pomysłności Kasy i nauki.

RADA NAUKOWA

Prezes — *Wojciech Świętosławski*, delegat Polskiej Akademii Umiejętności.

Sekretarz — *Konstanty Żórawski*, delegat Politechniki Warszawskiej.

Członkowie

a) delegaci:

Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie *Tadeusz Lehr-Spławiński*

Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie *Adam Fischer*

Politechniki Lwowskiej *Maksymilian Matakiewicz*

Związku Polskich Towarzystw Naukowych we Lwowie *Jan Hirschler*

Uniwersytetu Poznańskiego *Jan Rutkowski*

Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu *Zygmunt Lisowski*

Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie *Mieczysław Michałowicz*

Towarzystwa Naukowego Warszawskiego *Stanisław Józef Thugutt*

Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie *Stefan Ehrenkreutz*

Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie *Witold Staniewicz*

b) wszyscy członkowie Komitetu Kasy.

KOMISJE STAŁE

KOMISJA REWIZYJNA

Mieczysław Konopacki, Jan Rutkowski i Konstanty Żórawski.

KOMISJA WYDAWNICZA

Przewodniczący — *Adam Krokiewicz*. Sekretarz — *Zygmunt Szwejkowski*. Członkowie — *Stefan Kopeć i Ludwik Szperl.*

KOMISJA STYPENDIALNA

Przewodniczący — *Tadeusz Wojno* (do 13 czerwca), *Maksymilian Huber* (od 5 października). Członkowie — *Stefan Kopeć, Wincenty Siemaszko.*

KOMISJA NAGRODOWA

a) Sekcja nauk ścisłych. Przewodniczący — *Maksymilian Huber*. Sekretarz — *Ludwik Szperl.*

b) Sekcja nauk humanistycznych. Przewodniczący — *Karol Lutostański*. Sekretarz — vacat.

KOMISJA PRAWNICZA

Przewodniczący — *Wacław Miszewski*. Członkowie: honorowi radcowie prawni — *Bolesław Bielawski, Jan Morawski*.

KOMISJA STYPENDIALNA FUNDUSZU IM. STEFANA JULIANA KARCZEWSKIEGO

Przewodniczący — *Maksymilian Huber*.

Członkowie: rektor Uniwersytetu J. Piłsudskiego w Warszawie i *Włodzimierz Miszewski*, wykonawca testamentu Wandy Karczewskiej.

KURATORIUM DO WYBORU STYPENDYSTÓW I ROZPORZĄDZANIA FUNDUSZEM STYPENDIALNYM IM. WOJCIECHA I MATYLDY SAWICKICH

F. J. Barcikowski, A. Cholewicki, M. Przyłuski, St. Szczepański, M. Wizel.

KURATORIUM FUNDUSZU IM. DRA J. BABIŃSKIEGO

Przewodniczący — *Franciszek Czubalski*. Członkowie: *Jan Mazurkiewicz, Kazimierz Orzechowski, Stefan Kazimierz Pieńkowski, Adam Opalski*. Zastępcy członków: *Leopold Jaburek, Jerzy Jarzyński, Witold Luniewski*.

KURATORIUM DOMU KASY POD OTWOCKIEM

Przewodniczący: prezes Komitetu, *Karol Lutostański* (z urzędu). Członkowie — *Franciszek Czubalski, Stanisław Hiszpański, Maksymilian Huber, Stanisław Michalski*.

KURATORIUM DOMU KASY W ZAKOPANEM

Franciszek Czubalski, Karol Lutostański, Alicja Mińska.

Z grona członków Komitetu, Rady Naukowej, członków korespondentów, dożywcotnich i przyjaciół, z którymi Kasę im. Mianowskiego wiązały wieloletnie stosunki, zmarli:

WŁADYSŁAW GRABSKI.

VICOMTE E. DE GUICHEN, członek korespondent.

JAN JAKUBOWSKI, wieloletni członek Komitetu (ob. wspomnienie).

EWA MARIA KOSSAKOWSKA, inicjatorka domów wypoczynkowych.

STANISŁAW SZOBER, wieloletni członek Komitetu (ob. wspomn.).

ALEKSANDER ŚWIĘTOCHOWSKI, jeden z inicjatorów założenia Kasy.

KAZIMIERZ TWARDOWSKI, wieloletni prezes Rady Naukowej (ob. wspomn.).

Cześć Ich pamięci!

DZIAŁALNOŚĆ RADY NAUKOWEJ

Rada Naukowa odbyła dn. 26 czerwca 1938 r. pod przewodnictwem Maksymiliana Matakiewicza doroczne posiedzenie.

Przewodniczący poświęcił wspomnienie pamięci:

KAZIMIERZA TWARDOWSKIEGO,

JÓZEFA UJEJSKIEGO,

JANA KOSSAKOWSKIEGO.

Rada Naukowa uczciła pamięć zmarłych przez powstanie.

Prezes Komitetu, K. Lutostański, złożył sprawozdanie z czynności Komitetu w r. 1937.

Po dyskusji nad sprawozdaniem i po wysłuchaniu protokołu Komisji Rewizyjnej z dn. 25 czerwca 1938 r., Rada Naukowa przyjęła jednomyślnie do wiadomości sprawozdanie z czynności Komitetu oraz zatwierdziła, na wniosek Komisji Rewizyjnej, sprawozdanie rachunkowe Komitetu za rok 1937, udzielając Komitetowi absolutorium i wyrażając podziękowanie za prowadzenie instytucji oraz jej wzorową administrację.

Na miejsce ustępujących członków wybrano do Komitetu WINCENTEGO SIEMASZKĘ i ARTURA ŚLIWIŃSKIEGO oraz ponownie, na następne trzylecie: FRANCISZKA CZUBALSKIEGO, KAROLA LUTOSTAŃSKIEGO IGNACEGO MATUSZEWSKIEGO.

Rada Naukowa zatwierdziła wybór STEFANA KOPCIA na członka Komitetu.

Nieobecnemu na posiedzeniu prezesowi Rady postanowiono przesłać wyrazy czci.

Członek Komitetu LUDWIK SZPERL zagaił dyskusję programową na temat obecnego stanu sprawy młodych sił naukowych.

Referent zwrócił uwagę na wielkie trudności przy obsadzie stanowisk profesorskich na uniwersytetach i politechnikach, wskazał na duży liczebnie ubytek profesorów i na znaczny odsetek profesorów w wieku powyżej lat 50, tj. u kresu wysługi lat.

Odchodzący powinni być zastępowani stale przez nowe kadry młodych sił naukowych.

Zachodzi brak kandydatów odpowiednich, a częstokroć, gdy nawet tacy się znajdują, przechodzą oni na inne stanowiska, bowiem trudno zachęcić młodzież do poświęcenia się nauce, do wyrzeczenia się lepiej płatnych posad i przyjęcia bardzo skromnie uposażonych stanowisk w szkołach wyższych.

Sprawy nauki, w szczególności młodych sił naukowych, nie są w społeczeństwie zagadnieniem nowym; ale mimo to nie znajdują

dotychczas należytej opieki. Są zaniedbywane bardziej od sportu. Trzeba koniecznie i pilnie przedsięwziąć konkretne środki, które pozwoliłyby kadry profesorskie zasilić, uzyskać potrzebną rezerwę młodych sił naukowych, młodzież do służby nauce skutecznie zachęcić, uposażenia pracowników naukowych polepszyć.

Po ożywionej dyskusji i omówieniu najistotniejszych braków i potrzeb nauki polskiej, Rada Naukowa uchwaliła prosić Komitet Kasy o zastanowienie się nad środkami, które należało by przedsięwziąć, i o przygotowanie ankiety, w której głos powinny zabrać: uniwersytety, profesorowie i młodzi pracownicy naukowci, docenci i asystenci. Dopiero na podstawie zebranego materiału było by rzeczą wskazaną opracowanie odpowiedniego memoriału dla rządu i ciał ustawodawczych oraz zainteresowanie tym ważnym zagadnieniem szerszych kół społeczeństwa. Powinno ono być dokładnie informowane o całej groźbie sytuacji obecnej.

W dyskusji poruszono m. i. sprawę pomocy na kształcenie młodych pracowników naukowych.

Stypendia zagraniczne wymienne państw obcych są ograniczone co do liczby i nie wystarczają na pokrycie kosztów podróży oraz na roczne studia w danym ośrodku studiów. Przyznawane są z dużym opóźnieniem, co wpływa ujemnie na wykorzystanie studiów przez stypendystę.

Stypendia krajowe są coraz trudniejsze do zdobycia, zwłaszcza w ośrodkach prowincjonalnych, wobec niedostatecznych kredytów przyznawanych na te cele.

Los stypendysty po powrocie ze studiów naukowych jest nieraz pożałowania godny.

Warunki materialne zmuszają go do poszukiwania pracy zarobkowej, przez co bywa on często odciągany od nauki, a korzyści osiągnięte za granicą idą wielokroć na marne.

Na te trudne warunki kształcenia młodych pracowników naukowych wymieniano następujące środki zaradcze:

powiększenie kredytów na stypendia zagraniczne,

stworzenie nowych etatów asystenckich, zwłaszcza przy katedrach rozwijających żywszą działalność naukową,

przyznawanie stypendiów wyłącznie tym kandydatom, którzy posiadają poparcie swego profesora i właściwej rady wydziałowej,

przedłużanie w miarę potrzeby stypendiów tym kandydatom, którzy wykazą się sumienną i owocną pracą w obranym kierunku.

DZIAŁALNOŚĆ KOMITETU

Komitet odbył w roku sprawozdawczym, nie licząc posiedzeń prezydium, komisyjnych i kuratoriów fundacji i domów wypoczynkowych, 11 posiedzeń, na których rozpatrzono 117 podań w sprawach zapomogowych i wydawniczych na ogólną liczbę 154 podań, które wpłynęły w tym roku, nadto — 72 referaty administracyjne.

Spośród podań rozważonych przez Komitet uwzględniono 81 (p. spis szczegółowy pomocy oraz nagród str. 16).

Odmownie załatwiono 36 podań.

W ciągu roku wpłynęło 136 podań na konkursy stypendialne.

Przyznano i wypłacono 59 stypendiów akademickich i szkolnych.

Załatwiono odmownie 81 podań o stypendia.

Zakwalifikowano do druku 9 nowych prac.

Za pomoc w ocenie podań, w przygotowaniu wniosków i referatów oraz w przygotowaniu do druku wydawnictw Komitet składa serdeczne podziękowanie:

A. B. Dobrowolskiemu, B. Hryniewieckiemu, R. Jakimowiczowi, W. Konopczyńskiemu, S. Kościalkowskiemu, S. Kotowi, T. Kowalskiemu, K. Kumanieckiemu, S. Leśniewskiemu, S. Mazurkiewiczowi, J. Miklaszewskiemu, J. Modrakowskiemu, O. Nikodymowi, R. Nitschowi, K. Orzechowskiemu, H. Paszkiewiczowi, K. Piekarskiemu, J. Pulikowskiemu, J. Samsonowiczowi, O. Sosnowskiemu, W. Tatarkiewiczowi, K. Tołwińskiemu, M. Walickiemu, E. Warchałowskiemu, S. Wierczyńskiemu, W. Zawistowskiemu, władzom szkół akademickich, szkół wyższych i średnich za udzielane wielokrotnie informacje i opinie.

Za pomoc w sprawach prawnych i administracyjno-gospodarczych Komitet składa wyrazy serdecznej wdzięczności prezesowi Komisji Prawniczej, sędziemu Wacławowi Miszewskiemu, swym honorowym radcom prawnym, mec. Bolesławowi Bielawskiemu i mec. Janowi Morawskiemu, oraz mec. S. Lewakowskiemu, not. Zygmuntowi Hübnerowi, not. Julianowi Siennickiemu, adw. Adamowi Kuleszy, not. Karolowi Hettlingerowi, p. A. Wolskiemu, not. Józefowi Moldenawerowi, prez. Antoniemu Śliwińskiemu, not. Władysławowi Tarnowskiemu, adw. Adamowi Nowińskiemu i adw. S. Lechowi.

Komitet udzielił zapomóg następujących:

a) na prace badawcze, na przygotowywanie do druku wyników badań, na zapomogi osobiste oraz na zapomogi dla towarzystw naukowych i na pomoc w naturze	zł 61.126.32
b) na nagrody	„ 6.750.—
c) na stypendia	„ 22.288.05

d) na pożyczki dla uczonych i towarzystw naukowych	zł 48.368.36
e) na koszty wydania prac naukowych	„ 77.933.53

A. NAGRODY

Przyznano następujące nagrody:

a) Z funduszu im. Leona Gallego. Sąd konkursowy w składzie: H. Galle, J. Krzyżanowski, Z. Szweykowski i W. Zawistowski, przyznał dwie nagrody po 150 zł każda:

1) Zdzisławowi Skwarczyńskiemu — za pracę «Próchno W. Berenta na tle współczesnego mu powieściopisarstwa».

2) Józefowi Kuroczykiemu — za pracę «Teatry warszawskie 1860-65».

Wyplacono następujące nagrody:

b) 2 nagrody z funduszu Jakuba Natansona, po 2.000 zł każda:

1) Wilhelmowi Friedbergowi — za pracę «Mięczaki miocenijskie ziem polskich. Cz. II. Małże» (1934-1936).

2) Bronisławowi Pawłowskiemu — za pracę «Historia wojny polsko-austriackiej 1809 r.» (1935).

c) 2 nagrody z funduszu Wojciecha Sawickiego, po 650 zł każda:

1) za pracę Józefa Ujejskiego «O Konradzie Korzeniowskim» (1936), wdowie po autorze.

2) Józefowi Kochmanowi — za pracę «Grzyby głowniowe Polski» (1936).

d) Z funduszu im. Karola Wittenberga wyplacono nagrodę w sumie 1.000 zł Kazimierzowi Przybyłowskiemu, za pracę «Prawo prywatne międzynarodowe, część ogólna».

B. POŻYCZKI

Komitet udzielał w roku sprawozdawczym, podobnie jak w ubiegłych latach, zapomóg w postaci bezprocentowych pożyczek, przychodząc z pomocą pracownikom naukowym oraz niektórym zakładom i instytucjom naukowym.

Wskutek licznych zgłoszeń o pożyczki i szczupłych środków na ten cel, Komitet Kasy zmuszony był przynaglać dłużników do regularnego spłacania sum dłużnych, zwłaszcza gdy od kilku lat zalegali w uiszczeniu należnych Kasie kwot.

Akcja ta dała pewne rezultaty.

Na r-ku pożyczek obciążenie dłużników wynosiło		
w dn. 1. I. 1938 r.		zł 43.154.08
Wyplacono pożyczek nowych		48.368.36
Spłacono pożyczek dawnych	zł 13.894.06	
„ udzielonych w r. 1938	20.845.—	
Na 1. I. 1939 pozostaje	57.183.38	
	zł 91.522.44	zł 91.522.44

W porównaniu z latami ubiegłymi rachunek ten wykazuje pewną poprawę.

Z sum przechodnich dokonano w okresie sprawozdawczym 375 wypłat 198 osobom i instytucjom naukowym w kraju i za granicą, na łączną sumę zł 144.845.59.

Ze względu na obowiązujące przepisy dewizowe, przekazywanie pieniędzy za granicę wymagało większego niż dawniej nakładu pracy.

C. STYPENDIA

Na stypendia naukowe wyplacono . . .	zł 5.000.—
„ akademickie	„ 5.009.50
„ szkolne	„ 11.128.55
	<u>zł 21.138.05</u>

D. WYDAWNICTWA

a) Na wydawnictwa naukowe wydano 77.933.53 zł.

Ze sprzedaży wydawnictw własnych uzyskano na czysto sumę zł 26.160.89.

Magazyny wykazują wzrost inwentarza wydawnictw własnych o ok. 9.550 egzemplarzy i wydawnictw obcych na składzie głównym o 30.000 egzemplarzy.

Ubyło wydawnictw własnych 5.265 egz., zaś obcych ok. 13.000 egz.

W magazynach Kasy przechowuje się około 420 nakładów wydawnictw własnych i 1.750 nakładów obcych; katalog obejmuje zatem około 2.200 pozycji (tytułów).

Ukazał się w druku szczegółowy katalog wydawnictw Kasy. Rozesłano go do wszystkich zakładów naukowych, szkół średnich i wyższych, do księgarń i do wszystkich osób, z którymi Kasa pozostaje w stałych stosunkach.

Wzrost nakładów pociągnął za sobą poważniejsze wydatki na rozszerzenie magazynów.

Z końcem roku sporządzono szczegółowy remanent papieru i książek.

Podług inwentarza na 1.I.1939 r. remanent wydawnictw własnych w magazynach oceniony jest na sumę zł 715.157.40.

Remanent papieru drukowego na składzie — zł 77.595.59.

b) Praca drukarni wyraża się w następujących liczbach: w druku było 41 prac, ukończono 26, druk pozostałych posunięto znacznie. Odbito przeszło 304 arkusze, w nakładzie z górą 525.970 egzemplarzy, nie licząc egzemplarzy drukowanych w niewielkich ilościach na papierach specjalnych, czerpanym holenderskim i krajowym.

Komitet starał się utrzymać dotychczasowy poziom graficzny wydawnictw.

Za udział w wystawie międzynarodowej w Paryżu w 1938 r. Kasa otrzymała Grand Prix.

Poza drukiem dzieł naukowych drukarnia wykonywała prace dla biura Komitetu, sprawozdania, katalogi, prospekty wydawnicze, księgi i kwitariusze kasowe, blankiety, nadruki na kopertach, kartach korespondencyjnych i magazynowych.

c) *W roku sprawozdawczym ukończono druk następujących prac:*

1. WITOLD DALBOR. Pompeo Ferrari. 1660-1736. Działalność architektoniczna w Polsce. Str. 6 + 211.

Treść: Przedmowa — Przegląd literatury o Ferrarim — Pochodzenie Pompea Ferrariego i daty z jego życia — Plany konkursowe w Rzymie — Zamek w Rydzynie — Projekt kaplicy z r. 1704 i nagrobki dla Leszczyńskich — Inne prace Ferrariego w Lesznie — Plany w archiwum drezdeńskim — Kościół w Obrzycku — Kościół w Owińskach — Kościół farny we Wschowie — Kościół XX. Filipinów w Gostyniu — Kaplica prymasa Potockiego w Gnieźnie — Prace w Poznaniu — Kościół OO. Reformatorów w Osiecznie — Kościół Cystersów w Łądzie nad Wartą — Charakterystyka twórczości Ferrariego — Źródła twórczości Ferrariego — Zakończenie — Zestawienie chronologiczne dzieł Ferrariego — Aneksy: nr I-VIII — Riassunto.

2. WŁADYSŁAW KONOPCZYŃSKI. Konfederacja barska. Tom II. Str. XII + 653.

Treść: Słowo wstępne — Księga IV: Rozdziały XVI-XX — Księga V: Rozdziały XXI-XXV — Synteza: Rozdziały XXVI-XXX. — Skorowidz osób i miejscowości.

3. BOHDAN ŚWIDERSKI. Geomorfologia Czarnohory. Str. 4 + 107 oraz barwna mapa geomorfologiczna.

Treść: I. Wstęp historyczny. Spis prac dotyczących glaciologii Czarnohory — II. Orografia Czarnohory — III. Zarys geologii Czarnohory: Uwagi wstępne — IV. Rzeźba Czarnohory: Uwagi ogólne. Powierzchnie grzbietowe. Sieć wodna Czarnohory. Rzeźba lodowcowa PnWd stoków Czarnohory — V. Dyluwialna i aluwialna akumulacja w Czarnohorze: Akumulacja morenowa. Akumulacja fluwio-glacialna. Denudacja niwalna. Akumulacja w doli-

nach niezłodowaconych i akumulacja aluwialna. Charakter odwodnienia PnWd stoków Czarnohory — VI. Stratygrafia dyluwium Czarnohory — VII. Ogólne uwagi o krajobrazie lodowcowym Czarnohory — VIII. Wiek rzeźby Czarnohory — IX. Zakończenie — Géomorphologie de la Czarnohora. Résumé — Mapa.

4. Biblioteka Zapomnianych Poetów i Prozaików Polskich XVI-XVIII w. Seria II, zeszyt 6, pod redakcją Juliana Krzyżanowskiego. Łukasz Opaliński. Pisma polskie. Opracował LUDWIK KAMYKOWSKI. Str. XVIII + 111.

Treść: Przedmowa — Rozmowa plebana z ziemianinem — Coś nowego, pisanego roku tysiąc sześćsetnego pięćdziesiątego wtorego — Poeta nowy — Wykaz osób — Słownik.

5. JACEK J. PELCZYŃSKI. Długi publiczne Wielkiej Brytanii, Francji, Stanów Zjednoczonych i metody ich umarzania. Studium porównawcze. Str. 8 nlb + 279.

Treść: Wstęp. Niektóre charakterystyczne zasady z dziedziny amortyzacji długów publicznych — Część pierwsza: Błędne teorie spłaty długów publicznych i «odkrycie» funduszu amortyzacyjnego, opartego o zasadę procentów składanych, jako środka ratunku dla upadającego kredytu publicznego — Część druga: Ustalenie zdrowych zasad spłaty długów bez poważnego stosowania ich w praktyce — Część trzecia: Nowe długi powstałe w czasie «wielkiej wojny» i nikle wysiłki celem ich spłaty — Zakończenie — Źródła.

6. STEFAN KAWYN. Cyganeria warszawska. Str. 117.

Treść: Tzw. problemat cyganerii warszawskiej — Bajka i prawda w życiu cyganerii warszawskiej — «Świat», czyli otoczenie — Życie manifestacyjne — Zespół cyganerii warszawskiej — Działalność literacka — «Dusza ognista» — Dzieło literackie — Przedświty — Indeks nazwisk.

7. OTTON NIKODYM. Teoria tensorów wraz z zastosowaniami do geometrii i fizyki matematycznej. Tom I. Układ odniesienia prostoliniowy. Str. VIII + 224.

Treść: Przedmowa — Macierze — Przestrzeń afinarna — Przestrzeń ortometryczna — Algebra afinorów (tensorów) — Zastosowanie algebry afinorów do geometrii i kinematyki — Pola afinorów oraz ich zastosowania do geometrii i fizyki matematycznej.

8. NAUKA POLSKA, jej potrzeby, organizacja i rozwój. Tom XXIII. Str. IX + 411 + 6 nlb.

Treść: Nauka a filozofia (B. Kieszkowski) — Życie naukowe współczesnego Krakowa I. (W. Semkowicz) — Uwagi o naukach humanistycznych i ich głównym zadaniu w kulturze współczesnej (A. Krokiewicz) — *Kronika polska*: Stan i potrzeby nauk specjalnych: Rozwój i stan obecny historiografii polskiego średniowiecza z uwzględnieniem studiów polskich we Włoszech (W. Semkowicz) — Studia słowiańoznawcze w Polsce (J. Gołąbek) — Fitopatologia za granicą i w Polsce (W. Siemaszko) — O potrzebie utworzenia Centralnego Muzeum Botanicznego w Warszawie (H. Czechtowa) — Stan obecny i potrzeby rozwojowe psychotechniki w Polsce (J. Wojciechowski) — Ruch organizacyjny naukowy: Działalność Rady Nauk Ścisłych i Stosowanych i Komitetów Naukowych. Ustawa o Funduszu Kultury Narodowej Józefa Piłsudskiego. Konferencja w sprawie pracy naukowej nauczycielstwa szkół średnich (T. Mikulowski). Archiwum i Muzeum Zjednoczenia Polskiego Rzymsko-Katolickiego w Ameryce (M. Haiman). Placówki polonistyczne za granicą II: Polonistyka w Czechosłowacji (J. Gołąbek) — Sprawozdanie jedenaste z działalności Koła Naukoznawczego. Temat obrad: «Nauka a filozofia» (prelegent prof. dr Z. Za-

wirski) — Nagrody za prace naukowe — Uzupełnienie materiałów do spisu instytucji i towarzystw naukowych w Polsce — *Kronika zagraniczna*: Czesko-słowacka Narodowa Rada Badań i Fundusz im. Masaryka w Pradze Czeskiej (F. Ulrich) — Międzynarodowa Rada Związków Naukowych — Angielskie Stowarzyszenie Pracowników Naukowych i jego obecny program — Organizacja chemurgiczna w Stanach Zjednoczonych A. P. (E. Malinowski) — Międzynarodowy Kongres historii nauk ścisłych i przyrodniczych w Pradze Czeskiej (A. Birkenmajer) — Światowy Kongres dokumentacji powszechnej w Paryżu (J. Grycz) — Korespondencje i notatki; Wrażenia z pobytu w Instytucie Medycyny Zapobiegawczej im. Listera w Londynie (M. Laskowski). Wrażenia z pobytu na studiach naukowych w Wiedniu (Z. Jerzmanowska). Studia ekonomiczne w Londynie (J. Drewnowski) — *Recenzje dzieł*: H. Noack. Symbol und Existenz der Wissenschaft — Encyclopédie [Dyskusja nad projektem międzynarodowej encyklopedii zjednoczonej nauki] — R. Carnap. Existe-t-il des prémisses de la science qui soient incontrôlables? — E. Zschimmer. Die Logik des wissenschaftlichen Bewusstseins — L. De Broglie. L'invention dans les sciences théoriques — G. Hermann, E. May, Th. Vogel. Die Bedeutung der modernen Physik für die Theorie der Erkenntnis — Ph. Frank. La fin de la physique mécaniste — L. Brunschvicg. La physique du vingtième siècle et la philosophie — E. Zschimmer. Deutsche Philosophen der Technik — G. Sarton. The History of Science and the Problems of To-Day — G. Sarton. The Study of the History of Science — J. Somogyi. Begabung im Lichte der Eugenik — A History of Psychology in Autobiography. Vol. III — Sir J. J. Thomson. Recollections and Reflections — H. E. V. Coupin. Les vieux savants quand ils étaient jeunes — Ch. R. Stockard. The Spirit of the Laboratory — R. S. Mulliken. Science and the Scientific Attitude — J. R. Angell. The Scholar and the Specialist — F. Znaniecki. Społeczne role uczonych a historyczne cechy wiedzy — A. Rosenberg. Weltanschauung und Wissenschaft — F. Hippler. Wissenschaft und Leben — W. Gross. Rasse, Weltanschauung, Wissenschaft; Rust u. E. Kriek. Das nationalsozialistische Deutschland und die Wissenschaft; W. Müller. Judentum und Wissenschaft; W. Frank. Deutsche Wissenschaft und Judenfrage — J. R. Angell. Popular and Unpopular Science — H. A. Spoehr. The Nature of Progress in Science — R. K. Merton. Science, Population and Society — E. Weber. The International Mission of Science — K. T. Compton. Science in an American Program for Social Progress — R. K. Merton. Some Economic Factors in Seventeenth Century English Science — What Science stands for — Nauka a obrona państwa — B. C. Gruenberg. Science and the Public Mind — A. B. Dobrowolski. Universitas Rediviva — L'Organisation de l'enseignement supérieur I — B. Winiarski. Zagadnienia organizacji studiów prawnych — S. Borowski. Szkoła Główna Warszawska, 1862-1869, Wydział Prawa i Administracji — Trzecie sprawozdanie Funduszu Kultury Narodowej — Fundusz Kultury Narodowej, 1928-1937. Statystyka druków 1935 — Skoro-widz nazwisk — Sprostowania — *Bibliografia naukowicza* 1935-1936 (Dział ogólny).

9. ORGANON. Wydawnictwo naukowicze w językach obcych. Tom II. Str. 6 + 306.

Tréść: Z. Zawirski: Science et philosophie — Cz. Białobrzewski: La science et la culture — B. Suchodolski: Investigation and Teaching — S. Charléty: Les Universités de France — A. Krogh: Visual Thinking; an autobiographical note (contribution to «Documents concerning the Psychology of Creativeness in Science and Scholarship») — A. Birkenmajer et L. Kamykowski: La correspondance de Jean Sniadecki avec les savants français (1781-1798) — Organisation des congrès scientifiques (66 réponses de savants au questionnaire de la Rédaction d'Organon) — Analyses critiques-Critical reviews — Comptes rendus-Short reviews.

10. Biblioteka Prozaików Greckich i Łacińskich pod redakcją Adama Krokiewiczza. Tacyt. Dzieła. Tom I. Przełożył i opracował SEWERYN HAMMER. Str. 6 + 269.

Treść: Wstęp — I. Dialog o mowcach — II. Żywot Juliusza Agrykoli — III. Germania — Skorowidz imion własnych.

11. Biblioteka Prozaików Greckich i Łacińskich pod redakcją Adama Krokiewicza. Listy Platona. Przełożyła i opracowała MARIA MAYKOWSKA. Str. 6 + 152.

Treść: Wstęp — I. Listy Platona — II. Platon w Syrakuzach — Listy I-XIII — Skorowidz imion własnych.

d) Wydawnictwa w druku

1. «Themis Polska», pismo poświęcone nauce prawa. Ser. III. Tom XI i XII.

2. Biblioteka Prozaików Greckich i Łacińskich pod redakcją Adama Krokiewicza. Tacyt. Dzieła. Tom II i III, przełożył i opracował SEWERYN HAMMER. Tom II Dzieje¹⁾, tom III Roczniki I-VI¹⁾.

3. CZESŁAW PIETKIEWICZ. Polesie rzeczyckie, cz. 3. Społeczna kultura ludowa na Polesiu rzeczyckim.

4. JÓZEF UJEJSKI. Pisma. Tom I.

5. STANISŁAW CISZEWSKI. Prace etnologiczne. Tom V. Pożywienie roślinne. — Początki miernictwa i pierwotne miary.

6. FILARET KOLESSA. Muzyka ludowa na Polesiu.

7. ROMAN RYBARSKI. System ekonomii politycznej. Tom III. Psychologia społeczno-gospodarcza¹⁾.

8. ANTONI JAKUBSKI. Czerwiec polski. Tom II.

9. MARIA HORNOWSKA i HALINA ZDZITOWIECKA-JASIEŃSKA. Zbiory rękopiśmienne w Polsce średniowiecznej (wstęp do dziejów bibliotek w Polsce).

10. NAUKA POLSKA. Tom XXIV¹⁾ i tom XXV.

11. ORGANON. Tom III. Wydawnictwo naukowe w językach obcych.

12. ADAM MAURIZIO. Napoje wysokokowe, ich rola w kulcie i w życiu świeckim.

13. Krajobrazy roślinne Polski. Zeszyt XX. Pod redakcją Zygmunta Wóycickiego. Roślinność Śląska Cieszyńskiego. Opracował KONSTANTY STECKI¹⁾.

14. AUGUST WITKOWSKI. Zasady fizyki. Tom II. Pod redakcją Szczepana Szczeniowskiego.

15. PORADNIK DLA SAMOUKÓW. Tom XI. Zeszyt 1. Zoologia systematyczna.

¹⁾ Ukazało się w druku w pierwszej połowie 1939 r.

e) *Wydawnictwa ogłoszone drukiem z zasilkiem Kasy, bądź przygotowane z jej pomocą*

aa) *ukończone*

1. KONSTANTY RÉGAMEY. Three Chapters from the Samādhirājasūtra. Rozprawy Komisji Orientalistycznej, nr 1.

2. JAN BOWKIEWICZ. O pewnych prawidłowościach w składzie jakościowym zooplanktonu jezior. Fragmenta Faunistica Musei Zoologici Polonici. Tom III, nr 18.

3. E. RYBKA. Warsaw photovisual photometry of 653 stars near the North Pole. Prace Obserwatorium Astronomicznego Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. Acta Astronomica. Ser. b. T. 2.

4. Rocznik Prawniczy Wileński, organ Wydziału Prawa i Nauk Społecznych Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie oraz Towarzystwa Prawniczego im. Daniłowicza. Rocznik IX pod redakcją Wacława Komarnickiego. Wilno 1938.

5. Wiadomości Numizmatyczno-Archeologiczne, organ Towarzystwa Numizmatycznego w Krakowie. Tom XIX. Rocznik 1937. Kraków 1938.

6. STANISŁAW GORZUCHOWSKI. Osiedla miejskie w Polsce i ich materiał budowlany w zależności od czynników przyrody. Warszawa 1936.

7. ŁUKASZ KURDYBACHA. Staropolski ideał wychowawczy. Lwów 1938.

8. ZYGMUNT KONOPCZYŃSKI. Język egipski i hieroglify. Przekład z niemieckiego «Die Hieroglyphen» prof. dra A. Ermana, uzupełniony dodatkiem o języku koptyjskim. Warszawa 1937.

9. IGNACY RADLIŃSKI. Mój żywot. Wydawnictwo Wołyńskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Luck 1938.

10. POLOGNE-SUISSE. Wydawnictwo Polskiego Towarzystwa Historycznego. Str. X + 170 + 2.

bb) *będące w druku*

1. «Folia Morphologica». T. VII. Wydawnictwo Polskiego Towarzystwa Anatomiczno-Zoologicznego.

2. «Acta Physica Polonica». T. VI. Wydawnictwo Polskiego Towarzystwa Fizycznego.

3. Rocznik Sławistyczny, wydawany przez Tadeusza Lehra-Spławńskiego, Mieczysława Małeckiego i Kazimierza Nitscha. Tom XIII i XIV.

4. Bibliografia Literacka Czasopism Polskich. Opracowuje Sekcja Bibliograficzna Zakładu Polskiej Literatury Porównawczej Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, pod kierunkiem Eugeniusza Kucharskiego. Redaktor—Władysław Floryan.

5. Przegląd Archeologiczny. Czasopismo poświęcone archeologii przedhistorycznej i numizmatyce średniowiecznej. Organ Polskiego Towarzystwa Prehistorycznego i Instytutu Prehistorycznego Uniwersytetu Poznańskiego. Redaktor—Józef Kostrzewski (Rocznik 20-21).

6. Pamiętnik Literacki, organ Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza we Lwowie. Czasopismo kwartalne, poświęcone historii i krytyce literatury polskiej. Redaktorowie: Ludwik Bernacki, Wilhelm Bruchnalski i Ignacy Chrzanowski. Rocznik XXXV.

7. Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny, organ Wydziału Prawno-Ekonomicznego Uniwersytetu Poznańskiego, poświęcony nauce i życiu prawnemu i gospodarczemu Rzeczypospolitej Polskiej. Rocznik XVIII.

8. Wiadomości Numizmatyczno-Archeologiczne, organ Towarzystwa Numizmatycznego w Krakowie. Tom XX.

f) Wydrukowano przy pomocy wydawniczej Kasy następujące książki

1. STANISŁAW BOROWSKI. Kodeks Stanisława Augusta dla prowincyj koronnych. Wydawnictwo Towarzystwa Prawniczego w Warszawie.

2. JAN GWALBERT PAWLIKOWSKI. O lice ziemi. Wydawnictwo Państwowej Rady Ochrony Przyrody.

3. Wydawnictwa Komitetu Wydawniczego Podręczników Akademickich przy Ministerstwie W. R. i O. P.:

a) BOHDAN WINIARSKI. Wybór źródeł do nauki prawa międzynarodowego.

b) EUGENIUSZ CZYŻ. Obliczanie statyczne kominów fabrycznych.

c) STANISŁAW WITKOWSKI. Państwo greckie.

d) EDMUND MALINOWSKI. Anatomia roślin.

e) EUSTACHY ŻYLIŃSKI. Geometria analityczna.

f) KASPER WEIGEL. Geodezja (Miernictwo).

g) W. KOREWA-BOROWICZ. Teoria drgań giętych wałów wirujących.

h) W. KOREWA-BOROWICZ. Łożyska maszyn wirujących.

i) TADEUSZ BRZESKI. Ekonomia — Teoria gospodarowania.

j) CZESŁAW GRABOWSKI. Podstawy hydromechaniki przemysłu chemicznego.

k) ANTONI PLAMITZER. Geometria rzutowa układów płaskich i powierzchni stopnia drugiego.

l) TADEUSZ MIŁOBĘDZKI. Szkoła analizy wagowej i miareczkowej.

l) KAROL DREWSKI. Analiza potencjometryczna.

g) Przy pomocy wydawniczej Kasy kontynuowano druk następujących książek

1. ADAMA MICKIEWICZA dzieła wszystkie, zebrane i opracowane staraniem Komitetu Redakcyjnego. Tom VIII. Literatura słowiańska. Opracował Leon Płoszewski.

2. Z wydawnictw Komitetu Wydawniczego Podręczników Akademickich przy Ministerstwie W. R. i O. P.:

a) ROMAN POPLEWSKI. Anatomia ssaków. Tom III. Miologia¹⁾.

b) EMIL GODLEWSKI. Embriologia.

c) MARIA SKŁODOWSKA-CURIE. Promieniotwórczość. Przekład polski Ludwika Wertensteina.

d) STANISŁAW SŁOŃSKI. Gramatyka języka starosłowiańskiego.

e) WACŁAW MAKOWSKI. Nauka o państwie. Cz. I. Teoria państwa¹⁾.

f) AUGUST WITKOWSKI i KONSTANTY ZAKRZEWSKI. Zarys fizyki¹⁾.

Przyjęto do druku

1. ADAMA MICKIEWICZA dzieła wszystkie, zebrane i opracowane staraniem Komitetu Redakcyjnego. Tom II. Poematy (Powieści poetyckie). Opracowali Stanisław Pigoń i Józef Ujejski. Tom XIV. Listy, cz. 2. Opracował Stanisław Pigoń.

2. Wydawnictwa Komitetu Wydawniczego Podręczników Akademickich przy Ministerstwie W. R. i O. P.:

a) WITOLD STEFAŃSKI. Parazytologia.

b) ROMAN POPLEWSKI. Anatomia ssaków. Tom IV¹⁾.

¹⁾ Ukazało się w druku w pierwszej połowie r. 1939.

E. SZCZEGÓŁOWY SPIS POMOCY
ORAZ NAGRÓD WYPŁACONYCH W ROKU 1938
(WEDŁUG DZIAŁÓW WIEDZY)

A ₁ Na instytuty, pracownie i towarzystwa naukowe. A ₂ Na badania, studia i pomoce naukowe. B ₁ Na wydawnictwa w przygotowaniu.		B ₂ Na druk prac i czasopism naukowych. C ₁ Zapomogi osobiste i pożyczki. C ₂ Stypendia. C ₃ Nagrody.
--	--	---

1. Matematyka

A ₂ Ottonowi Nikodymowi, na pracę naukową w dziedzinie matematyki	Zł	200,—
B ₂ Na wydanie pracy Ottona Nikodyma «Teoria tensorów», t. I	„	5.609,60
C ₁ Ottonowi Nikodymowi, pożyczka	„	700,—
	Zł	6.509,60

2. Fizyka

A ₂ Józefowi Rotblatowi, za pośrednictwem Ludwika Wertensteina na pracę z dziedziny fizyki jądrowej	Zł	400,—
B ₂ Na wydanie «Zasad fizyki» Augusta Witkowskiego, tom II	„	2.312,50
C ₁ Szczepanowi Szczeniowskiemu, na wydanie «Acta Physica Polonica», pożyczka ¹⁾	„	1.500,—
	Zł	4.212,50

3. Astronomia

A ₂ Eugeniuszowi Rybce, na prowadzenie badań i pomiarów wielkości foto-czerwonych gwiazd oraz na prace przygotowawcze do wydania katalogu gwiazd	Zł	250,—
---	----	-------

4. Geografia

B ₁ Redakcji «Słownika Geograficznego Państwa Polskiego», pożyczka	Zł	5.000,—
---	----	---------

¹⁾ Zwrócona.

5. *Botanika*

A ₂	Alinie Skirgiełłównie, za pośrednictwem Bolesława Hryniewieckiego, na pracę o grzybach krajowych	Zł	600,—
A ₂	Józefowi Szaflarskiemu, na studia limnologiczne i morfologiczne w Tatrach	„	400,—
B ₁	Na wydanie pracy Adama Maurizio pt. «Napoje wysokowe»	„	743,80
C ₃	Józefowi Kochmanowi, za pracę «Grzyby główniowe Polski», nagroda z funduszu <i>im. Wojciecha Sawickiego</i>	„	650,—
		Zł	2.393,80

6. *Geologia*

B ₂	Na wydanie «Mapy geomorfologicznej Czarnohory» Bohdana Świdarskiego	Zł	4.519,52
----------------	---	----	----------

7. *Zoologia*

A ₂	Witoldowi Adolphowi, na studia przygotowawcze do pracy w dziedzinie ekologii pszczół	Zł	600,—
A ₂	Hieronimowi Jawłowskiemu, na pracę naukową	„	200,—
B ₁	Na wydanie «Poradnika dla samouków», t. XI, z. 1. Zoologia systematyczna	„	4.754,60
C ₁	Jerzemu Jarockiemu, pożyczka	„	500,—
C ₁	Stanisławie Skrochowskiej, za pośrednictwem Teodora Spiczakowa, pożyczka na prace naukowe	„	150,—
C ₁	Janowi Sosnowskiemu, pożyczka	„	600,—
C ₁	Franciszkowi Pliszce, za pośrednictwem Teodora Spiczakowa, pożyczka na prace naukowe	„	200,—
C ₃	Wilhelmowi Friedbergowi, za pracę «Mięczaki mioceńskie ziem polskich. Cz. II. Małże», nagroda z funduszu <i>im. Jakóba Natansona</i>	„	2.000,—
		Zł	9.004,60

8. *Biologia*

A ₂	Faustynowi Krasnodębskiemu, na pracę naukową w dziedzinie biologii—nad wioślarkami (cladocera) i nad zawartością tlenu w rzekach i jeziorach Polesia	Zł	300,—
A ₂	Janowi Bowkiewiczowi, na prace naukowe	„	400,—

C ₁ Instytutowi Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, pożyczka ¹⁾	Zł 10.000,—
	<u>Zł 10.700,—</u>

9. *Etnografia*

B ₁ Na wydanie cz. III «Polesia rzeczycznego» Czesława Pietkiewicza	Zł 1.322,60
B ₁ Na wydanie pracy «Muzyka ludowa na Polesiu» Filareta Kolessy	„ 563,40
B ₁ Na wydanie «Prac etnologicznych» Stanisława Ciszewskiego, t. V i VI	„ 1.213,83
C ₁ Włodzimierzowi Nielipińskiemu, na badania naukowe nad kretynami w okolicach Limanowej, pożyczka	„ 400,—
	<u>Zł 3.499,83</u>

10. *Historia i archeologia*²⁾

A ₂ Henrykowi Batowskiemu na prace naukowe w zakresie historii narodów bałkańskich	Zł 500,—
A ₂ Wołyńskiemu Towarzystwu Przyjaciół Nauk na badania archeologiczne we wsi Walentów	„ 400,—
A ₂ Zofii Podkowińskiej na wykończenie pracy o kulturze ceramiki wstęgowej w Polsce i przygotowanie planów i map do tej pracy	„ 300,—
B ₁ Na wydanie «Dziejów zbiorów rękopiśmiennych w Polsce średniowiecznej» Marii Hornowskiej i Haliny Zdzitowieckiej-Jasieńskiej	„ 775,05
B ₁ Towarzystwu Numizmatycznemu w Krakowie na wydanie t. XIX «Wiadomości Numizmatyczno-Archeologicznych», Rocznik 1937	„ 400,—
B ₁ Na wydanie «Dziejów Polski»	„ 871,50
B ₁ Na wydanie dzieł Tacyta, t. II w cyklu «Biblioteka Prozaików Greckich i Łacińskich»	„ 3.611,38
B ₁ Na wydanie dzieł Tacyta, t. III w cyklu «Biblioteka Prozaików Greckich i Łacińskich»	„ 1.378,18
B ₁ Na wydanie pracy Marii Złоторzyckiej «Maria Kalergis»	„ 100,—

¹⁾ Zwrocona.

²⁾ W spisie pomocy udzielonych w r. 1937 mylnie wydrukowano: Stefanowi Marii Kuczyńskiemu A₂ (zapomoga) zł 900,—, powinno być C₁ (pożyczka). Pożyczka została w r. b. całkowicie spłacona.

B ₁	Na wydanie pracy Antoniego Jakubskiego «Czerwiec polski» t. II	Zł	1.112,03
B ₂	Ks. Janowi Wiśniewskiemu na druk pracy «Diecezja częstochowska, opis historyczny»	„	400,—
B ₂	Na wydanie t. II pracy Władysława Konopczyńskiego «Konfederacja barska»	„	11.434,36
B ₂	Stanisławowi Łempickiemu na wydanie pracy Łukasza Kurdybachy «Staropolski ideał wychowawczy» w serii «Prac historyczno-kulturalnych»	„	400,—
B ₂	Polskiemu Towarzystwu Historycznemu we Lwowie na wydanie publikacji «Szwajcaria i Polska w ciągu dziejów» (w jęz. franc.)	„	1.000,—
B ₂	Na wydanie dzieł Tacyta, t. I	„	4.706,69
C ₁	Stefanowi Wincentemu Krukowskiemu, pożyczka na prace wykopaliskowe ¹⁾	„	1.700,—
C ₁	Marii Złоторzyckiej, pożyczka	„	350,—
C ₃	Bronisławowi Pawłowskiemu za pracę «Wojna polsko-austriacka r. 1809» nagroda z funduszu <i>im. Jakóba Natansona</i>	„	2.000,—
		Zł	<u>31.439,19</u>

11. Nauki prawne

B ₁	Redakcji «Rocznika Prawniczego Wileńskiego» na wydanie rocznika IX	Zł	500,—
B ₁	Na wydanie «Themis Polskiej», ser. III, tom XI	„	1.154,57
B ₂	Na wydanie „ „ ser. III, tom X	„	3.036,12
B ₂	Redakcji «Ruchu Prawniczego, Ekonomicznego i Socjologicznego» w Poznaniu na wydanie rocznika XVIII	„	600,—
C ₃	Kazimierzowi Przybyłowskiemu za pracę «Prawo prywatne międzynarodowe», część ogólna, nagroda z funduszu <i>im. Karola Wittenberga</i>	„	1.000,—
		Zł	<u>6.290,69</u>

12. Nauki ekonomiczne i socjologiczne

B ₁	Na wydanie t. III «Systemu ekonomii politycznej» Romana Rybarskiego	Zł	2.613,77
----------------	---	----	----------

¹⁾ Częściowo zwrócona.

B ₂	Na wydanie pracy Jacka J. Pełczyńskiego «Długi publiczne Wielkiej Brytanii, Francji i Stanów Zjednoczonych A. P.»	Zł	4.338,03
C ₁	Konstantemu Krzeczkowskiemu, pożyczka	„	3.000,—
C ₁	Władysławowi Komorowskiemu, pożyczka	„	200,—
C ₁	Zofii Figlewiczównie na prace naukowe	„	150,—
C ₁	Zofii Petrażyckiej, pożyczka na badania nad rolniczym żywiołem polskim na Wołyniu	„	500,—
		Zł	<u>10.801,80</u>

13. *Językoznawstwo*

A ₂	Zygmuntowi Konopczyńskiemu na badania nad egiptologią i na przygotowanie podręcznika z tej dziedziny	Zł	300,—
B ₁	Na wydanie «Słownika języka polskiego» t. IX	„	4.916,33
B ₂	Redakcji «Rocznika Sławistycznego» na wydanie t. XIII i XIV	„	1.000,—
B ₂	Konstantemu Régamey, za pośrednictwem Stanisława Schayera, na wydanie pracy «Three Chapters from the Samādhiraśasūtra»	„	500,—
B ₂	Na wydanie «Słownika technicznego» Karola Stadtmüllera, części polsko-niemieckiej	„	3.516,71
C ₁	Konstantemu Régamey, pożyczka	„	300,—
C ₁	Romanowi Stopie	„	400,—
C ₁	Stanisławowi Szachno, pożyczka	„	300,—
C ₁	Stanisławowi Wędkiewiczowi, pożyczka ¹⁾	„	1.500,—
		Zł	<u>12.733,04</u>

14. *Literatura*

A ₂	Ludwikowi Simonowi, na pracę naukową w zakresie polskiej literatury dramatycznej	Zł	300,—
B ₁	Ks. Pawłowi Czaplowskiemu, na przygotowanie do wydania t. II korespondencji Hieronima Rozrażewskiego	„	200,—
B ₁	Na wydanie «Wstępu do literatury polskiej» Gabriela Korbuta	„	22,55
B ₂	Na wydanie «Pism polskich» Krzysztofa Opalińskiego w cyklu «Biblioteka Zapomnianych Poetów i Prozaików Polskich w. XVI-XVIII», pod redakcją Juliana Krzyżanowskiego, zeszyt 6	„	2.278,46

¹⁾ Zwrócona.

B ₂	Na wydanie pracy Stefana Kawyna «Cyganeria warszawska»	Zł	944,55
C ₁	Arturowi Górskiemu, pożyczka	„	400,—
C ₁	Karolowi Ludwikowi Konińskiemu, pożyczka	„	500,—
C ₃	Józefowi Kuroczyckiemu, za pracę pt. «Teatry warszawskie od 1860-1865 r.», nagroda z funduszu <i>im. Leona Gallego</i>	„	150,—
C ₃	Zdzisławowi Skwarczyńskiemu, za pracę «Próchno Wacława Berenta, na tle współczesnego mu powieściopisarstwa», nagroda z funduszu <i>im. Leona Gallego</i>	„	150,—
C ₃	Nagroda z funduszu <i>im. Wojciecha Sawickiego</i> , za pracę Józefa Ujejskiego «O Konradzie Korzeniowskim»	„	650,—
		Zł	5.595,56

15. *Sztuka*

B ₁	Witoldowi Dalborowi, na ukończenie pracy z dziedziny architektury gotyckiej na Pomorzu	Zł	500,—
B ₁	Maciejowi Masłowskiemu, za pośrednictwem Władysława Tatarkiewicza, na opracowanie monografii o Wojciechu Kornelim Stattlerze	„	600,—
B ₁	Na wydanie dzieł Wł. Matlakowskiego: «Zdobienie i sprzęt ludu polskiego na Podhalu» i «Budownictwo ludowe na Podhalu»	„	1.813,—
B ₂	Na wydanie pracy Witolda Dalbora «Pompeo Ferrari»	„	3.749,92
C ₁	Kazimierzowi Piekarskiemu, pożyczka	„	500,—
C ₁	Stanisławie Sawickiej, pożyczka	„	150,—
		Zł	7.312,92

16. *Filozofia*

A ₂	Mieczysławowi Choynowskiemu, za pośrednictwem Tadeusza Kotarbińskiego, na pracę z zakresu metodologii	Zł	250,—
B ₂	Na wydanie «Listów» Platona jako t. I «Biblioteki Prozaików Greckich i Łacińskich», w przekładzie Marii Maykowskiej	„	2.723,68
		Zł	2.973,68

17. *Medycyna*

A ₂	Włodzimierzowi Mikułowskiemu, na prace naukowe nad witaminą C	Zł	1.000,—
----------------	---	----	---------

B ₂ Na wydanie pracy Edwarda Lotha pt. «Anthropologie des parties molles»	Zł	500,—
B ₂ Kazimierzowi Pelczarowi, na wydanie «Pamiętnika IV ogólnopolskiego zjazdu dla walki z nowotworami w Wilnie», jako nrów 1-2 tomu XII biuletynu «Nowotwory»	„	250,—

Zł 1.750,—

18. *Technika*

A ₂ Wacławowi Wolskiemu Urbankowskiemu, na pracę w zakresie ceramiki w Polsce	Zł	250,—
C ₁ Kazimierzowi Franciszkowi Vetulaniemu, pożyczka	„	1.200,—

Zł 1.450,—

19. *Różne*

B ₁ Wydanie t. XXIV «Nauki Polskiej»	Zł	10.834,81
B ₁ Wydanie t. III «Organonu»	„	1.349,75
B ₂ Wydanie t. II «Organonu»	„	14.134,81
B ₂ Wydanie t. XXIII «Nauki Polskiej»	„	17.832,53
B ₂ Wołyńskiemu Towarzystwu Przyjaciół Nauk na wydanie pamiętnika J. Radlińskiego pt. «Mój żywot»	„	500,—
Różne pomoce wydawnicze, druki sprawozdań, prospektów i katalogów wydawniczych, oprawa książek, druki do użytku biura Komitetu	„	796,74

Zł 45.448,64

20. *Stypendia naukowe*

C ₂ Tadeuszowi Markiewiczowi, na studia w dziedzinie neurologii i psychiatrii, stypendium z funduszu <i>im. dra Józefa Babińskiego</i>	Zł	5.000,—
---	----	---------

21. *Stypendia akademickie*

1. Z funduszu stypendialnego *im. Jana Grossého* wypłacono stypendia:

a) Ligii Bieleckiej na studia na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej	Zł	300,—
b) Wilhelmowi Jerzemu Friedrichowi na studia na Wydziale Chemicznym Politechniki Warszawskiej	„	430,—
c) Jerzemu Iwanowskiemu na studia na Wydziale Chemicznym Politechniki Warszawskiej	„	60,—

Zł 790,—

2. Z funduszu stypendialnego *im. Edwarda Sachsa* wypłacono stypendium:

Brunonowi Piekarze na studia na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie	Zł	775,—
--	----	-------

3. Z funduszu stypendialnego *im. dra Aleksandra Szulca* wypłacono stypendia zwrotne:

a) Marianowi Brodackiemu na studia na Wydziale Weterynaryjnym Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie	Zł	340,—
b) Łucji Klattównie na studia na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie . . .	„	341,50
	Zł	<u>681,50</u>

4. Z funduszu stypendialnego *im. inż. J. A. Majewskiego* wypłacono stypendia:

a) Ligii Bieleckiej na studia na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej	Zł	70,—
b) Wilhelmowi Kuczyńskiemu na studia na Wydziale Inżynierii Politechniki Warszawskiej	„	70,—
c) Feliksowi Krasnosielskiemu na studia na Wydziale Inżynierii Politechniki Warszawskiej	„	140,—
d) Leonowi Lutykowi na studia na Wydziale Inżynierii Lądowej i Wodnej Politechniki Lwowskiej	„	360,—
e) Mieczysławowi Franciszkowi Rowińskiemu na studia na Wydziale Inżynierii Politechniki Warszawskiej . .	„	360,—
	Zł	<u>1.000,—</u>

5. Z funduszu stypendialnego *im. F. A. Wojciechowskiego* wypłacono stypendium:

Barbarze Walickiej na studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie	Zł	250,—
---	----	-------

6. Z funduszu stypendialnego *im. prof. dra Jana Zaleskiego* wypłacono stypendia:

a) Romanowi Dynakowskiemu na studia na Wydziale Farmaceutycznym Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie	Zł	683,—
b) Eugeniuszowi Pacowi na studia na Wydziale Farmaceutycznym Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie	„	120,—
c) Jadwidze Ratajczakównie na studia na Wydziale Farmaceutycznym Uniwersytetu Poznańskiego	„	120,—
	Zł	<u>923,—</u>

7. Z funduszu stypendialnego *im. A. Podbielskiego* wypłacono stypendium:

Barbarze Walickiej na studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie	Zł	125,—
---	----	-------

8. Z funduszu stypendialnego *im. Teodory Klimaszewskiej* wypłacono stypendia:

a) Stanisławowi Janulewiczowi na studia na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie	Zł	495,—
b) Antoninie Sipayłłównie na studia na Wydziale Inżynierii Politechniki Warszawskiej	„	120,—
	Zł	<u>615,—</u>

9. Z funduszu stypendialnego *im. Wojciecha i Małtyldy Sawickich*, na wniosek Kuratorium funduszu, wypłacono stypendia:

a) Marii Kliemównie, studentce Wydziału Elektrycznego Politechniki Warszawskiej	Zł	200,—
b) Oldze Kliemównie, absolwentce Szkoły Nauk Politycznych w Warszawie	„	200,—
c) Jerzemu Grabińskiemu, studentowi Wydziału Organizacji Przemysłowej Wyższego Studium Nauk Społeczno-Gospodarczych w Katowicach	„	200,—

d) Marii Grabińskiej, studentce Akademii Handlowej w Krakowie	Zł	200,—
e) Józefowi Wojciechowi Barcikowskiemu, studentowi Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie	„	200,—
	Zł	1.000,—

22. *Stypendia szkolne*

1. Z funduszu stypendialnego *im. Wojciecha i Matyldy Sawickich* wypłacono stypendia:

a) Jerzemu Kliemowi, ucz. Kursu Podchorążych Rezerwy 30 Dywizji Piechoty w Brześciu n. Bugiem	Zł	200,—
b) Halinie Antoszewiczównie, ucz. kl. III Prywatnego Gimnazjum Żeńskiego Stowarzyszenia Szkolnego pod wezwaniem św. Zofii w Warszawie	„	200,—
c) Wandzie Antoszewiczównie, ucz. kl. III Prywatnego Gimnazjum Żeńskiego Stowarzyszenia Szkolnego pod wezwaniem św. Zofii w Warszawie	„	200,—
d) Marii Falcmanównie, ucz. kl. I Gimnazjum Państwowego im. Juliusza Słowackiego w Warszawie	„	200,—
e) Urszuli Falcmanównie, ucz. kl. II Gimnazjum Żeńskiego Wandy z Posseltów Szachtmajerowej w Warszawie	„	200,—
f) Erykowi Falcmanowi, ucz. kl. II Publicznej Szkoły Powszechnej nr 13 w Warszawie	„	200,—
g) Julicie Wąsowskiej, ucz. Institut Français de Varsovie	„	73,55
h) Izabeli Dąbskiej, ucz. kl. III Prywatnego Gimnazjum Żeńskiego Stowarzyszenia Szkolnego pod wezwaniem św. Zofii w Warszawie	„	200,—
i) Jerzemu Kowalskiemu, ucz. kl. III Państwowego Gimnazjum im. R. Traugutta w Brześciu n. Bugiem	„	200,—
j) Tadeuszowi Randowi, ucz. kl. IV Gimnazjum Męskiego pod wezwaniem św. Wojciecha w Warszawie	„	200,—
	Zł	1.873,55

2. Z innych funduszków stypendialnych, przekazanych w okresie sprawozdawczym z różnych źródeł do rozporządzenia Komitetu, wypłacono:

a) Stefanii Badzianównie, ucz. oddziału VII Szkoły Powszechnej w Tomaszowie Lubelskim	Zł	250,—
b) Janowi Bałachowskiemu, ucz. kl. VIII Państwowego Gimnazjum w Świeciu n. Wisłą	„	125,—
c) Annie Bieniaszównie, stud. Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie	„	300,—
d) Łucji Biernatównie, ucz. kl. I Prywatnego Koedukacyjnego 4-kl. Gimnazjum Kupieckiego w Brześciu n. Bugiem	„	401,—
e) Jerzemu Chętnikowi, ucz. Szkoły Sztuk Zdobniczych i Malarstwa w Warszawie	„	200,—
f) Bazylemu Granikowi, ucz. kl. V Szkoły Powszechnej	„	151,—
g) Marii Gregorczykównie, ucz. kl. IV Państwowej 4-klasowej Szkoły Handlowej w Warszawie	„	100,—
h) Stanisławowi Kocowi, ucz. kl. I Prywatnego Gimnazjum Kupieckiego w Wysokiem Mazowieckiem	„	250,—
i) Kazimierzowi Kulentemu, ucz. kl. III Prywatnego Gimnazjum Mechanicznego Polskiego Towarzystwa Oświaty Zawodowej w Brześciu n. Bugiem	„	100,—
j) Aurelii Krajewskiej, ucz. kl. I liceum przy Państwowym Gimnazjum im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie	„	100,—
k) Alfredowi Lenczewskiemu, ucz. kl. III Prywatnego Gimnazjum Męskiego Towarzystwa Szkoły Średniej «Collegium» w Warszawie	„	150,—
l) Janowi Leniowi, ucz. Szkoły Sztuk Pięknych im. W. Gersona w Warszawie	„	700,—
ł) Antoniemu Macieszczakowi, ucz. Liceum przy Państwowym Gimnazjum im. Hetmana Jana Zamoyskiego w Lublinie	„	100,—

m)	Józefowi Macieszczakowi, ucz. Państw. Gimnazjum im. Hetmana Jana Zamoyskiego w Lublinie	Zł	100,—
n)	Hieronimowi Mazurowi, ucz. kl. VIII Państwowego Gimnazjum im. Wł. Jagiełły w Krasnymstawie	„	150,—
o)	Krystynie Michalskiej, ucz. kl. II Prywatnego Gimnazjum Żeńskiego E. Czyżewiczowej w Warszawie	„	250,—
p)	Helenie Podsiadlance, ucz. kl. IV Gimnazjum Żeńskiego im. Staszica w Ostrowcu n. Kamienną	„	200,—
r)	Zygmuntowi Prokopowiczowi, na studia w Państwowej Szkole Ogrodnictwa w Poznaniu	„	200,—
s)	Ottonowi Pylińskiemu, ucz. Państwowej Szkoły Mleczarskiej w Rzeszowie	„	400,—
t)	Kazimierzowi Roszkowskiemu, stud. Wydziału Inżynierii Politechniki Warszawskiej	„	200,—
u)	Marii Halinie Seliżance, ucz. kl. II Państwowego Gimnazjum Żeńskiego im. J. U. Niemcewicza w Łowiczu	„	90,—
o)	Jadwidze Sławińskiej, ucz. kl. III Prywatnego Gimnazjum Żeńskiego S. S. Felicjanek w Wawrze	„	100,—
w)	Kazimierzowi Stanisławskiemu, na studia gorzelnicze	„	100,—
x ₁)	Józefowi Stokłowski, ucz. kl. III IV Gimnazjum Państwowego im. Sienkiewicza w Krakowie	„	95,—
x ₂)	Krzyszławowi Stokłowski, ucz. kl. II IV Gimnazjum Państwowego im. Sienkiewicza w Krakowie	„	95,—
x ₃)	Jadwidze Stypułkowskiej, ucz. Warszawskiej Miejskiej Szkoły Położnych	„	100,—
y ₁)	Wandzie Watrasównie, ucz. 7-kl. Szkoły Powszechnej w Kryłowie	„	400,—
y ₂)	Jakubowi Wieliczowi, ucz. Prywatnej Męskiej Szkoły Przysposobienia Spółdzielczego dla Dorosłych	„	150,—

y ₃)	Jadwidze Helenie Wiercińskiej, ucz. kl. II Prywatnego Gimnazjum Żeń- skiego A. Jakubowskiej w Warszawie .	Zł	225,—
z ₁)	Janinie Wnukównie, ucz. kl. III Szko- ły im. Heleny Czarnieckiej w Lublinie .	,,	150,—
z ₂)	Józefowi Janowi Zawadzkiemu, ucz. kl. I Prywatnego Gimnazjum Męskie- go OO. Jezuitów w Bąkowicach pod Chy- rowem	,,	150,—
z ₃)	Kazimierzowi Zienkiewiczowi, ucz. kl. Ib. Prywatnego Gimnazjum Ku- pieckiego w Brześciu n. Bugiem	,,	100,—
		Zł	6.182,—

3. Z funduszu stypendialnego *im. dra Karola Kobryńca* wypłacono stypendia:

a)	Edwardowi Grądzkiemu, ucz. kl. VIII Gimnazjum Humanistycznego Ks. Ks. Salezjanów im. H. Sienkiewicza w Soko- łowie Podlaskim	Zł	100,—
b)	Alinie Kognowickiej, ucz. Państwo- wej Szkoły Ogrodnictwa w Poznaniu . .	,,	400,—
c)	Leokadii Krzeszowskiej, ucz. kl. VIII Prywatnego Żeńskiego Ogólnokształ- cącego Gimnazjum «Towarzystwa Szkoły Średniej» w Lublinie	,,	300,—
d)	Eugeniuszowi Józefowi Łukasz- kowi, ucz. kl. III Gimnazjum Rz.-Kato- lickiej Diecezji Pińskiej w Drohiczyne n. Bugiem	,,	150,—
e)	Gabrielowi Antoniemu Łukasz- kowi, ucz. kl. III Gimnazjum Rz.-Kato- lickiej Diecezji Pińskiej w Drohiczyne n. Bugiem	,,	150,—
f)	Leszkowi Parczewskiemu, ucz. VI oddziału Szkoły Powszechnej im. J. Sło- wackiego w Równem	,,	50,—
g)	Helenie Retmańskiej, ucz. kl. II Państwowego Gimnazjum im. Marii Skło- dowskiej-Curie w Warszawie	,,	300,—
h)	Władysławowi Szymanowi, ucz. kl. II Państwowego Gimnazjum Męskiego im. A. Mickiewicza w Wilnie	,,	315,—

i) Marii Wildhirtównie, ucz. kl. VIII Prywatnego Gimnazjum Koedukacyjnego w Kolbuszowej	Zł	500,—
j) Wandzie Wolfównie, ucz. kl. I Gim- nazjum Państwowego im. Emilii Plater w Warszawie	„	100,—
	Zł	<u>2.365,—</u>

4. Z funduszu stypendialnego *im. Andrzeja Ujejskiego i Tadeusza Żukiewicza* wypłacono stypendia:

a) Irenie Splettównie	Zł	100,—
b) Ryszardowi Splettowi	„	100,—
	Zł	<u>200,—</u>

5. Z funduszu stypendialnego *im. Zofii i Bronisława Chlebowskich* wypłacono stypendia uczniom Średniej Szkoły Zawodowej Żeńskiej Stowarzyszenia «Nauka i Praca» w Suchedniowie:

a) Janinie Górskiej, ucz. kursu II	Zł	100,—
b) Krystynie Zofii Sałkównej, ucz. kursu II	„	158,—
c) Jadwidze Włodarczykównie, ucz. kursu I	„	250,—
	Zł	<u>508,—</u>

F. ZAPOMOGI W NATURZE

a) Komitet ofiarował bezpłatnie różnym instytucjom naukowym w kraju i za granicą, instytucjom oświatowym oraz pracownikom naukowym 1.430 egzemplarzy wydawnictw Kasy, wartości podług ceny sprzedażnej zł 14.289.05.

b) Pracownicy naukowcy oraz młodzież studiująca w szkołach akademickich korzystają z ustępstw od cen sprzedażnych zarówno na wydawnictwach własnych jak i na obcych, którymi Kasa zawiaduje. W okresie sprawozdawczym rabaty udzielone odbiorcom na 5.265 egzemplarzach książek wynosiły sumę zł 8.117.36.

c) Dom wypoczynkowy dla pracowników naukowych w Mładzu nad Świdrem (tzw. Mądralin) prowadzony był na dotychczasowym poziomie.

W okresie sprawozdawczym korzystało z domu 140 osób, które spędziły tam ogółem 1.725 dni. Komitet przyznawał podobnie jak w latach ubiegłych ulgowe pobyty osobom niezamożnym.

Frekwencja gości w porównaniu z rokiem ubiegłym nieco wzrosła. Kolonia powiększyła się o 2 ha 508 m².

Nowa parcela została ogrodzona siatką, którą ofiarował p. dyr. St. Michalski.

Dzięki też ofiarności przyjaciół Domu, tereny piaszczyste zostały obsadzone drzewami leśnymi.

Komitet otrzymał w darze od prof. Edwarda Warchałowskiego plan całej kolonii, sprawdzony na gruncie.

Prof. E. Warchałowski sporządził też i ofiarował plany nowej parceli.

Dokończono umeblowania nowej biblioteki i czytalni.

Za pomoc i współpracę fachową, ofiary osobiste i pomoc w uzyskaniu ofiar na rzecz Domu, Komitet serdecznie dziękuje min. prof. Wojciechowi Świątosławskiemu, prof. Bolesławowi Hryniewieckiemu, drowi Romanowi Kobendzie, inż. arch. Janowi Koszycz-Witkiewiczowi, dyrektorowi Stanisławowi Michalskiemu, rektorowi Janowi Miklaszewskiemu i jego współpracownikom, prof. Antoniemu Ponirowskiemu, prof. Kazimierzowi Smoleńskiemu, dyr. Stanisławowi Wachowiakowi, prof. Edwardowi Warchałowskiemu, prof. Konstantemu Żórawskiemu i Związkowi Zawodowemu Cukrowni.

d) Dom wypoczynkowy w Zakopanem był czynny sezonowo, od stycznia do 9 marca i przez czas krótki w okresie letnim, ogółem w ciągu 3 miesięcy.

Dom pozostawał pod opieką p. Haliny Szoberówny.

Komitet składa jej podziękowanie za opiekę nad domem.

e) Dom Kasy w Konstancinie.

Po krótkiej przerwie i reorganizacji otwarty został w kwietniu.

W czasie od kwietnia do grudnia przebywały w domu 62 osoby, które spędziły tam ogółem około 1060 dni.

W domu dokonano niezbędnych remontów.

Zarząd oparto na nowych zasadach w duchu samowystarczalności utrzymania domu.

f) Kasa udzielała pomocy biurowej i lokalowej różnym instytucjom naukowym. Z lokalu korzystały m. i.:

Polska Komisja Międzynarodowej Współpracy Intelktualnej,
Towarzystwo Przyjaciół Domów Wypoczynkowych Kasy im. Miąnowskiego,

Biuro Międzynarodowej Korespondencji Szkolnej,

Biuro administracji «Themis Polskiej»,

Centralny Komitet Polskich Instytucji Nauk Politycznych,
Polskie Towarzystwo Ochrony Prawa Autorskiego,
Komitet Wydawniczy Podręczników Akademickich przy Ministerstwie W. R. i O. P.

Komitet Redakcyjny Wydania Sejmowego Dzieł Wszystkich Adama Mickiewicza,

Polski Instytut Prawa Publicznego w Poznaniu,
Instytut Popierania Polskiej Twórczości Literackiej,
Redakcja «Marchołta» i «Rocznika Literackiego»,
Towarzystwo Filomatyczne im. Szkoły Głównej Warszawskiej,
Zarząd Kursów Wakacyjnych o Kulturze Polskiej dla Cudzoziemców,
Komisja Badania Obcych Podręczników Szkolnych,
Towarzystwo Krzewienia Poprawności i Kultury Języka,
Zrzeszenie Profesorów i Docentów Szkół Akademickich,
Towarzystwo Polskich Badań Historycznych w Rzymie,
Towarzystwo Przyjaciół osady Konstancin,
Towarzystwo Prawnicze w Warszawie,
Towarzystwo Popierania Wiedzy Prawniczej,
Koło Naukoznawcze,

Warszawskie Towarzystwo Filozoficzne, Sekcja Historii Filozofii.

Kasa udzielała również gościny towarzystwom naukowym na zjazdy uczonych i odczyty naukowe.

G. PRACE ORGANIZACYJNO-NAUKOWE

I. Dział Naukowy Biura

1. Praca nad materiałami naukoznawczymi

W roku sprawozdawczym Dział Naukowy Biura prowadził zwykłą pracę rejestracyjną, mającą za zadanie śledzenie ruchu organizacyjno-naukowego w kraju (zjazdy naukowe, tworzenie nowych i reorganizacja dawniej istniejących towarzystw i instytucji naukowych, prawodawstwo naukowe itp.). Opracowania uzyskanych materiałów zasilily kronikę polską 24 tomu «Nauki Polskiej». Interesując się zawsze żywo stosunkiem społeczeństw kulturalnych do nauki oraz polityką rządów w zakresie jej popierania, Dział Naukowy zdobył aktualne materiały od kilku instytucji zagranicznych, europejskich i amerykańskich i opracował je w kronice zagranicznej 24 tomu «Nauki Polskiej». Niezależnie od opracowania materiałów informacyjnych o instytucjach zagranicznych Dział Naukowy współdziałał z jedną z nich (Komitet do spraw nauki i jej społecznych związków przy Radzie Międzynarodowej Związków Naukowych), opracowując tyczącą się stosunków polskich odpowiedź na kwestionariusz Komitetu.

W r. 1938 Dział Naukowy wydrukował w 24 t. «Nauki Polskiej» ciąg dalszy bibliografii naukoznawczej, a mianowicie materiały biograficzne za lata 1935-1936, dotyczące polskich pracowników naukowych. W przygotowaniu był dział ogólny i organizacji nauki za lata 1937-1938, który ukaże się w druku w tomie 25. W celu przygotowania bibliografii i zdobycia materiału do recenzji w «Nauce» i «Organonie», Dział Naukowy przegląda systematycznie czasopisma polskie (z wyjątkiem dzienników), najważniejsze czasopisma zagraniczne oraz wykazy bibliograficzne polskie i obce w liczbie około 650 tytułów. Kartoteki bibliograficzne Działu Naukowego powiększyły się w roku sprawozdawczym o około 3.500 pozycji (ogólna liczba kartek w kartotece około 31.500).

2. Koło Naukoznawcze

W roku 1938 Koło odbyło 5 posiedzeń dyskusyjnych na następujące tematy: «Państwo a nauki humanistyczne» (ref. T. Makowiecki); «Geneza logiki trójwartościowej» (ref. J. Łukasiewicz); «Studia nad myśleniem pierwotnym» (ref. K. Dobrowolski); «Wstępne rozważania o szkołach wyższych, w szczególności akademickich» (ref. A. B. Dobrowolski) i «O zadaniach uniwersytetów» (ref. J. Łukasiewicz). Protokoły czterech pierwszych posiedzeń są wydrukowane w 24 tomie «Nauki Polskiej», protokół ostatniego znajduje się w tomie 25.

3. Biblioteka i archiwum Działu Naukowego

W roku sprawozdawczym biblioteka Działu Naukowego powiększyła się o 294 numery w 1.100 zeszytach (tomach). Obok tego nadeszło 239 druków w 343 zeszytach, które nie zostały zinwentaryzowane; część ich weszła w skład archiwum towarzystw (sprawozdania z działalności, statuty towarzystw), reszta, nie nadająca się ze względu na treść do biblioteki Działu, używana jest do celów wymiennych. Do archiwum prasowego Działu przybyło 377 wycinków.

4. Wydawnictwa

W roku sprawozdawczym Dział Naukowy ukończył druk tomu 23 «Nauki Polskiej» (ukazał się w lutym 1938 r.) i przeprowadził druk tomu 24 (ukazał się w pierwszych dniach 1939 r.). Prócz tego ukończono druk II tomu «Organonu» (w marcu 1938 r.) i rozpoczęto tom III. Prowadzi się dalej druk XI tomu «Poradnika dla Samouków» (zeszyt 1: Zoologia systematyczna).

5. Wymiana wydawnictw

Stała wymiana odbywa się z 39 pismami naukowymi i regionalnymi polskimi, które nadeszły w roku sprawozdawczym 250 zeszytów. Instytucje naukowe i biblioteki polskie nadeszły 29 zeszytów wydawnictw oraz 8 nrów wydawnictw bibliograficznych w 116

zeszytach. Wymiana zagraniczna obejmuje 33 instytucje poświęcone organizacji i popieraniu nauki i 14 redakcji czasopism naukowych. Otrzymano tą drogą 344 zeszyty wydawnictw zagranicznych.

II. Inne prace organizacyjno-wydawnicze

1. Wydawnictwo podręczników akademickich

Kasa bierze udział w Komitecie Wydawniczym Podręczników Akademickich przy Ministerstwie W.R. i O.P. przez swego delegata, którym w roku sprawozdawczym był K. Lutostański, jednocześnie wiceprezes Komitetu Wydawniczego. Przewodniczącym Komitetu jest M. Huber, wiceprezes Komitetu Kasy.

Kasa zarządza funduszem wydawniczym oraz drukiem i administracją wydawnictw Komitetu roztaczając nad nimi opiekę redakcyjno-wydawniczą (ob. str. 14 i 15).

2. Wydanie sejmowe dzieł wszystkich Adama Mickiewicza

W Komitecie Redakcyjnym wydania sejmowego dzieł wszystkich A. Mickiewicza delegatem był Z. Szwejkowski.

Kontynuowano druk t. VIII. Literatura Słowiańska, cz. 1, w opracowaniu Leona Płoszewskiego. Druk tego tomu nie mógł być dokończony wobec niedostarczenia przez redakcję przedmowy.

Rozpoczęto druk t. II i t. XIV.

Prace przygotowawcze do wydania pozostałych tomów są w pełnym toku.

Kasa kontynuowała druk t. VIII, udzielając wydawnictwu pomocy kredytowej.

3. «Prace etnologiczne» Stanisława Ciszewskiego

W porozumieniu z Kazimierzem Moszyńskim podjęto druk tomu V; na tom ten złożą się prace o pożywieniu roślinnym (dawniejszy tytuł rękopisu «Chleb») i o pierwotnych miarach i sposobach rachunkowości «Miernictwo pierwotne», i podjęto pracę przygotowawczą do wydania tomu VI, «Onomastyka».

4. Słownik języka polskiego

Redakcję suplementu Komitet powierzył Witoldowi Doroszewskiemu i Stanisławowi Szoberowi. Redakcja gromadziła i przygotowywała materiały do druku.

Złożą się one na dwa dodatkowe tomy IX i X.

Wskutek zgonu Stanisława Szobera prace redakcyjne skupiły się w rękę W. Doroszewskiego.

Według przewidywań redakcji druk tomów można będzie podjąć przed końcem roku bieżącego.

Ministerstwo W. R. i O. P. zaleciło bibliotekom szkolnym zakupienie Słownika. Pewną liczbę kompletów Komitet odstąpił szkołom i nauczycielom po cenie szczególnie zniżonej.

5. Dzieje Polski zbiorowo opracowane.

Redakcja otrzymała już rękopis I tomu i część rękopisów do dalszych tomów.

Komitet ma nadzieję, że po przełamaniu licznych trudności druk wydawnictwa podjęty będzie w ciągu najbliższych miesięcy.

6. Prace Władysława Matlakowskiego

Podjęty przed paru laty w porozumieniu z rodziną autora projekt ponownego wydania «Budownictwa ludowego na Podhalu» i «Zdobienia i sprzętu ludu polskiego na Podhalu», Komitet realizuje przy czynnej pomocy Oskara Sosnowskiego. Zapewniono współpracę K. Moszyńskiego i J. Zborowskiego w przygotowaniu wstępu krytycznego. Przedmowę do «Budownictwa» opracuje O. Sosnowski.

W roku ubiegłym z pomocą finansową Kasy ukończono przygotowanie całego materiału rysunkowego.

7. Literatura polska Gabriela Korbuta

Komitet współdziała nad wydaniem tomu dodatkowego.

Pracy przygotowawczej podjęli się: Maria Danilewiczowa i Tadeusz Mikulski pod kierunkiem początkowo J. Ujejskiego. Członek Komitetu, Z. Szweykowski, opiekuje się tym wydawnictwem.

8. Biblioteka Prozaików Greckich i Łacińskich

Redaktorem jest Adam Krokiewicz.

W serii pierwszych tomów Biblioteki wydano «Listy» Platona w opracowaniu Marii Maykowskiej i trzy tomy dzieł Tacyta w opracowaniu Seweryna Hammera.

Rękopis tomu czwartego dzieł Tacyta jest przygotowany do druku.

9. Komitet administrował wydawnictwami własnymi oraz wydawnictwami obcymi, m. i. Funduszu Kultury Narodowej Józefa Piłsudskiego, Akademii Nauk Technicznych, Instytutu Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego, Instytutu do Badania Ziemi Wschodnich, Instytutu Bałtyckiego w Toruniu, Instytutu Gospodarstwa Społecznego, Komitetu Ekonomicznego Ministrów, Komitetu Wydawniczego Podręczników Akademickich przy Ministerstwie W. R. i O. P., Komitetu Wydawniczego dzieł śp. Henryka Czeczotta, Ligi Ochrony Przyrody, Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Komisji Kodyfikacyjnej, Ogrodu Zoologicznego m. st. Warszawy, Państwowego Instytutu Geologicznego, Państwowego Instytutu Meteorologicznego, Państwowego Muzeum Zoologicznego, Polskiego Towarzystwa Botanicznego, Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Pracowni Mineralogicznej Warszawskiego Towarzystwa

Naukowego, Redakcji Prac Filologicznych, Stacji Geologicznej w Borysławiu, Towarzystwa Naukowego Płockiego, Towarzystwa Przyjaciół Astronomii, Towarzystwa Przyjaciół Nauki i Sztuki w Gdańsku, Towarzystwa Przyjaciół Nauk na Śląsku, Warszawskiego Towarzystwa Filozoficznego, Wydziału Prawa Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego, Zakładu Architektury Polskiej Politechniki Warszawskiej, Polskiego Towarzystwa do badań Europy Wschodniej i Bliskiego Wschodu, Zakładu Polityki Ekonomicznej Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, Zarządu Miejskiego m. st. Warszawy, Zarządu Miejskiego m. Torunia i innych.

Komitet zmuszony jest obecnie ograniczać przyjęcie na skład wydawnictw nowych wobec szczupłości lokalu i przeładowania magazynów.

10. Komitet prowadził w dotychczasowym zakresie wymianę wydawnictw z instytucjami naukowymi w kraju i za granicą.

Biblioteka Kasy powiększyła się z darów i egzemplarzy wymienionych o paręset tomów.

11. Komitet udzielał pomocy biurowej, w szczególności buchalteryjno-kasowej, niektórym instytucjom oraz komitetom organizacyjnym, jak: Bibliotece Seminarium Prawa Cywilnego Uniwersytetu J. Piłsudskiego, Komisji Kodyfikacyjnej, Redakcji «Życia Sztuki», Funduszowi im. A. A. Kryńskiego, Komitetowi i Funduszowi uczczenia pamięci prof. dra Józefa Ujejskiego, Towarzystwu Przyjaciół Domów Wypoczynkowych, Redakcji «Słownika Starożytności Słowiańskich» i innym.

III. Udział Komitetu w organizacjach pokrewnych; delegacje do instytucji naukowych; udział członków Komitetu w zjazdach i obchodach naukowych i społecznych

1. Komitet brał stały czynny udział w Polskiej Komisji Międzynarodowej Współpracy Intelktualnej.

Jeden z delegatów Kasy, K. Lutostański, pełnił obowiązki prezesa Komisji. Drugim delegatem był C. Białobrzeski. Komisja miała siedzibę w lokalu Kasy i korzystała z jej biurowej organizacji. Przy Komisji działa Biuro Międzynarodowej Korespondencji Szkolnej, Kursy Wakacyjne o Kulturze Polskiej dla Cudzoziemców i Podkomisja do oceny obcych podręczników szkolnych.

2. W zarządzie Polskiego Towarzystwa Ochrony Prawa Autorskiego godność wiceprezesa piastował K. Lutostański, prezes Komitetu; drugim delegatem był Zenon Przesmycki, kierujący od początku powstania Towarzystwa jego pracami.

3. Komitet brał udział w zarządach i kuratoriach fundacji na cele naukowe, a mianowicie:

a) w Kuratorium Fundacji Zakładów Kórnickich Kasa brała udział, zastrzeżony jej ustawą z dn. 30 lipca 1925 roku, przez dwóch delegatów.

Delegatami byli: Wiktor Leśniewski, b. wiceminister rolnictwa i Adam Loret, dyrektor naczelny Lasów Państwowych.

b) W Radzie Narodowego Instytutu Astronomicznego delegatem Kasy był Czesław Białobrzęski, członek Komitetu.

c) W Radzie Instytutu Radowego im. Marii Skłodowskiej-Curie zasiadał, jako delegat Kasy, Franciszek Czubalski, członek Komitetu. F. Czubalski piastował w Instytucie godność prezesa Rady.

d) Komitet udzielał opinii władzom rządowym i samorządowym oraz niektórym instytucjom zagranicznym w sprawach, związanych z organizacją nauki.

e) Delegaci Kasy brali udział w zjazdach naukowych i konferencjach, w sędach konkursowych i obchodach: m. i. prezes Komitetu K. Lutostański reprezentował Kasę na obchodzie 30-lecia pracy naukowej prof. dra Wojciecha Świątosławskiego, L. Szperl, członek Komitetu, reprezentował Kasę na IV zjeździe chemików w Wilnie, M. T. Huber, wiceprezes Komitetu — na uroczystych publicznych posiedzeniach Polskiej Akademii Umiejętności i Towarzystwa Naukowego Warszawskiego.

f) W Komitecie honorowym Uczczenia Pamięci Józefa Ujejskiego, wieloletniego wiceprezesa Komitetu, delegatem Kasy był Karol Lutostański, prezes Komitetu. Przewodniczącym Komisji Wydawniczej był Zygmunt Szweykowski, członek Komitetu Kasy, sekretarzem Komitetu Wykonawczego — Faustyn Dzik, dyrektor biura Kasy.

Kasa udzielała pomocy biurowej i lokalu na zebrania prezydium Komitetu.

g) Komitet delegował swych przedstawicieli na doroczne uroczyste posiedzenia innych instytucji naukowych, przesłał też szereg pism okolicznościowych instytucjom krajowym i zagranicznym.

IV. Projektowane prace

Komitet dążył do realizacji planów omówionych w sprawozdaniach Kasy z lat 1934-1937 oraz planów wskazanych w odpowiedzi na ankietę Funduszu Kultury Narodowej, ogłoszoną drukiem w 3 sprawozdaniu Funduszu.

W memoriale swym Kasa podniosła pilną potrzebę wydania historii Polski, reedycji wyczerpanych tomów Słownika języka polskiego, przygotowania suplementu do tego Słownika i zwiększenia pomocy w naturze dla pracowników naukowych.

Komitet zakwalifikował do druku następujące dzieła:

a) Krajobrazy roślinne Polski, wydawane pod redakcją Zygmunta Wóycickiego. Zeszyt XXI. Roślinność jezior Trockich. Opracował Józef Trzebiński.

b) Dzieła Tacyta, wydawane w serii Biblioteki Prozaików Greckich i Łacińskich, pod redakcją Adama Krokiewicza, t. III i t. IV w przekładzie i opracowaniu Seweryna Hammera.

c) Adam Maurizio. Napoje wysokowe, ich rola w kulcie i w życiu świeckim.

d) Filaret Kolessa. Muzyka ludowa na Polesiu.

e) Maria Hornowska i Halina Zdzitowiecka-Jasieńska. Zbiory rękopiśmienne w Polsce średniowiecznej.

f) Antoni Jakubski. Czerwiec polski. Tom II.

g) August Witkowski. Zasady fizyki. Tom II, wydawany pod redakcją Szczepana Szczeniowskiego.

h) Czesław Pietkiewicz. Polesie rzeczyckie. Społeczna kultura ludowa na Polesiu rzeczyckim.

i) Stanisław Ciszewski. Prace etnologiczne. Tom V.

j) Dalsze tomy wydawnictw wychodzących od lat bądź periodycznie, bądź w seriach.

H. ZARZĄD MAJĄTKOWY

Bilans rachunkowy za rok sprawozdawczy zamyka się sumą 3.354.594.71 zł (p. str. 55).

Ważniejsze zmiany notowane są w zestawieniu poszczególnych funduszów i zapisów.

Komitet składa podziękowanie wszystkim ofiarodawcom, przyjaciółom i współpracownikom, członkom-korespondentom Kasy, którzy swą pomocą, radą lub majątkiem przyczynili się do pomyślnego rozwoju instytucji, wreszcie prasie, która współpracuje w krzewieniu idei popierania nauki.

W szczególności za stałe zasilanie Kasy Komitet składa wyrazy podziękowania Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Zarządowi Funduszu Kultury Narodowej Józefa Piłsudskiego, Bankowi Polskiemu, Bankowi Gospodarstwa Krajowego, Państwowemu Bankowi Rolnemu, Towarzystwu Kredytowemu m. Warszawy, Pocztowej Kasie Oszczędności, Bankowi Akceptacyjnemu, Zarządowi Miejskiemu m. st. Warszawy, Zarządowi Miejskiemu m. Łodzi, Skarbnicy Profesorskiej Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu J. Piłsudskiego w Warszawie i organizacjom lekarskim z Izłą Lekarską Warszawsko-Białostocką na czele, Naczelnej Izbie Lekarskiej, Związkowi Lekarzy Państwa Polskiego obwodu Płockiego i Włoc-

ławskiego oraz Izbom i Towarzystwom Lekarskim prowincjonalnym (woj. lubelskiego i łódzkiego), Komunalnej Kasie m. st. Warszawy, Polskiemu Bankowi Komunalnemu, Zrzeszeniu Pracowników Banku Polskiego, Polskiemu Związkowi Eksporterów Bekonu i Artykułów Zwierzęcych, Zrzeszeniu Sędziów i Prokuratorów R. P., Oddziałowi Kujawskiemu Związku Ziemian, Redakcji «Kuriera Warszawskiego», Redakcji czasopisma «Prasa», Polskiej Agencji Telegraficznej, Związkowi Papierni Polskich, Giełdzie Pieniężnej w W-wie, Tomaszowskiej Fabryce Sztucznego Jedwabiu, Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń Wzajemnych, Polskiemu Towarzystwu Ubezpieczeń «Patria», Warszawskiemu Towarzystwu Ubezpieczeń, Towarzystwu Wzajemnych Ubezpieczeń Cukrowni, Związkowi Kierowników Cukrowni, Zjednoczeniu Fabryk Superfosfatowych w Polsce, Związkowi Polskich Hut Żelaznych, Warszawskiemu Towarzystwu Handlu Herbatą W. Wrześniewski i A. Długokęcki, Zjednoczonym Zakładom Włókienniczym S. A. Scheibler i Grohman.

Zwracając się z apelem o pomoc do pp. Prezydentów i Burmistrzów miast prowincjonalnych oraz do pp. Starostów i Przewodniczących Wydziałów Powiatowych i do Sejmików Powiatowych, Komitet ufa, że — wzorem lat ubiegłych — nie odmówią poparcia Kasie im. Mianowskiego i wstawią do każdego budżetu stałe pozycje na naukę.

W roku 1930 p. Minister Spraw Wewnętrznych wydał okólnik do pp. Wojewodów z wyjaśnieniem, że ograniczanie budżetu do najistotniejszych potrzeb powiatu lub gminy nie powinno się odbywać przez skreślanie subwencji na potrzeby nauki polskiej i Kasy. Należy tu przypomnieć, że działalność Kasy rozciąga się na całą Polskę i z pomocy Kasy korzystają nie tylko uczeni i pracownicy naukowci, lecz i młodzież studiująca, nieraz z najodleglejszych miejscowości, ziem wschodnich, z Pomorza i z Poznańskiego, z Małopolski i Wołynia.

ZAPISY NOWE I WAŻNIEJSZE ZMIANY W DAWNYCH

1. *Zapis Ewy Marii Kossakowskiej*

Zmarła 25 maja 1938 r. E. M. Kossakowska testamentem z 1 lutego 1919 r., uzupełnionym przez testament z 30 grudnia 1937 r., zapisała cały swój majątek Kasie im. Mianowskiego.

Zapis obciążony jest dożywociem oraz legatami na rozbudowę Floty Polskiej, na Obronę Narodową i drobnymi prywatnymi.

Majątek przypadający Kasie składa się:

- 1) z 15% nieruchomości przy ul. Miodowej 11, wartości 80.400 zł;

2) nieruchomości w Konstancinie, a mianowicie: z willi z parkiem przestrzeni 40.000 łokci kw. oraz 6 parceli leśnych przestrzeni 63.103 łokci kw.;

3) mieszkania 3-pokojowego z wygodami w kooperatywie przy ul. Uniwersyteckiej nr 1;

4) urządzenia domowego oraz przedmiotów osobistego użytku.

Zapisodawczyni określa swe życzenia w pierwszym testamencie z 1 lutego 1919 r. jak następuje:

«Ponieważ za życia nie potrafiłam stworzyć nic trwałego dla dobra społeczeństwa, pragnę mu oddać choć po śmierci mojej ciułały przez długie lata grosz i marzenie moje. Wyrzekłszy się próżności upodobań mody i jej blasków, za zaoszczędzony grosz zdobyłam kawałek ziemi w zamian tego, którego mnie za młodu pozbawiono w mojej litewskiej ojczyźnie.

Na tym skrawku polskiej ziemi za życia sadiłam i siałam kwiaty-rośliny z myślą, że potem, gdy mnie już nie będzie, z barw i woni tych roślin rodzić się może będą kwiaty uczuć i myśli ludzi nauki i talentu. A że mnie los przeniósł z Litwy do Polski, chciałabym i tych i tamtych moich braci widzieć kiedyś wspólnie zgromadzonych w zagrodzie mojej, w ciszy drzew, z dala od gwaru miast. Tam niechaj w blaskach ciepłego słońca przy muzyce koników polnych odpoczywa ich myśl strudzona, niechaj biegnie ku najlepszym, bezpowrotnym chwilom życia. Takie jest pragnienie moje, które przez długie lata pieściłam w myśli, jako drogi skarb serca mego, dziś je przekazuję rodakom, jako pamiątkę mego tu na ziemi bytowania.

Majątek mój zapisuję Kasie im. Mianowskiego na zagrodę dla pracowników naukowych w Konstancinie.

Przeznaczeniem powyższej zagrody będzie dać Polakom z Korony i Litwy, ludziom pracy naukowej, miejsce wypoczynku, ewentualnie miejsce pracy w warunkach zdrowotnych. Zastrzega się przytem, że fundacja nie jest przeznaczona dla ludzi chorych i nie ma mieć charakteru sanatorium. Ustrój zagrody będzie normował Komitet Kasy stosownie do konkretnych warunków chwili. Dziś wyobrażam sobie ustrój zagrody w ten sposób, że przyjmowane będą do niej osoby zakwalifikowane przez Komitet Kasy na termin jednego miesiąca lub dłużej, jednak z takim obliczeniem, aby jedni i ci sami nie stawali się uprzywilejowanymi pensjonarzami. Pobyt będzie w zasadzie płatny; jednak koszt utrzymania powinien być minimalny, powinna być urządzona biblioteka i czytelnia, zaopatrzona w odpowiednie pisma, telefon do Warszawy, podręczna apteczka, gimnastyka, kąpiel słoneczna, mała kuchenka elektryczna do przy-

gotowania herbaty, kawy na prędcie i odpowiednia stała usługa. Chciałabym, aby mieszkaniec zagrody, z chwilą przestąpienia jej progu, czuł się u siebie i miał to przeświadczenie, że pod tym dachem fundatorka otacza go swym sercem i opieką».

(Z testamentu z 30 grudnia 1937 r.):

«Cały mój majątek zapisuję jako fundusz wieczysty mego imienia Kasie im. Mianowskiego. Gdyby utrzymywanie zagrody w Konstancinie okazało się niecelowe, Kasa użyje powyższy fundusz wieczysty po spieniężeniu (dochody) na popularne wydawnictwa naukowe lub zużyje fundusz na założenie Domu Wiedzy (wzorem Palais de Decouverts)».

Komitet Kasy zapis przyjął i podjął starania o jego zatwierdzenie.

2. *Zapis inż. Jana Kossakowskiego*

Zamknięto postępowanie spadkowe i uzyskano zatwierdzenie zapisu. Dn. 25 maja r. 1938 ustało dożywocie na zapisanym Kasie majątku wobec zgonu małżonki zapisodawcy, Ewy Marii Kossakowskiej.

Komitet przejął na fundusz stypendialny im. J. Kossakowskiego następujące papiery wartościowe: 7% obl. kom. B. G. K. 9.200 zł, 4¹/₂% l. z. Tow. Kred. Ziem. 35.560 zł, 4% poz. konsolidac. 9.600 zł, 100 akcji Banku Polskiego 10.000 zł.

Zapisany Kasie 5% udział w domu przy ul. Miodowej nr 11 wartości 26.800 zł pozostaje pod dożywociem.

Kasa wypłaciła różnym osobom i instytucjom legaty zapisane testamentem Zmarłego.

3. *Zapis Feliksa Stabrowskiego*

Komitet przyjął spłatę wierzytelności zabezpieczonej na hipotecę nieruchomości nr 1600 M w Warszawie w sumie zł 100.000 5% L. Z. Towarzystwa Kredytowego m. Warszawy.

4. *Fundusz im. prof. Jana Zaleskiego*

Powiększył się o sumę zł 2.250.— otrzymaną z realizacji praw autorskich prof. Jana Zaleskiego (udział w opracowaniu pierwszego wydania Farmakopei Polskiej) i wynosi obecnie zł 12.662.—

5. *Fundusz stypendialny im. Stefana Juliana Karczewskiego*

Komitet w porozumieniu z wykonawcą testamentu uchwalił regulamin zapisu.

Kandydaci zgłaszani są przez komisję specjalną powołaną przez rektora Uniwersytetu J. Piłsudskiego w porozumieniu z Kołem Prawników Studentów Uniw. J. Piłsudskiego.

Wybór stypendystów należy do stałej komisji stypendialnej wybranej przez Komitet Kasy.

Wnioski komisji wymagają zatwierdzenia Komitetu.

6. *Zapis Jadwigi z Kinelów Jastrzębiec Grabowskiej*

Z nieruchomości położonej w Pruszkowie Komitet sprzedał 10 działek o powierzchni 7.581.41 m² za cenę zł 9.643.81.

7. *Fundusz nagrodowy im. Karola Wittenberga*

Kasa otrzymała na powiększenie funduszu 4% obl. poz. konsolidacyjnej wartości zł 500.—

8. *Fundusz nagrodowy im. Wandy i Heleny Jaczewskich*

Kasa otrzymała gotowizną na fundusz zł 1.449.50 i uzyskała zatwierdzenie zapisu dra Kazimierza Jaczewskiego. Dalsza realizacja zapisu jest w toku.

9. *Zapis Zygmunta Kusocińskiego*

Komitet wyraził zgodę na przerachowanie należności zabezpieczonych na rzecz Kasy na hipotecę nieruchomości nr 1 w Warszawie na Pradze, położonej przy ul. Żąbkowskiej pod policyjnym nr 48 w dziale IV wykazu hipotecznego pod nr 6.

Suma rbl 4.000 kapitału została przerachowana na sumę zł 3.666.66 oraz kaucja w sumie rbl 400 na zł 266.66.

10. *Zapis Jadwigi Kostrowickiej*

Komitet postanowił sprzedać majątek «Przechody» koło Klecka. Pertraktacje z nabywcą są w toku.

11. *Fundusz im. Juliusza Zdanowskiego*

Kasa otrzymała z Polskiego Banku Komunalnego propozycję przyjęcia funduszu ku uczczeniu pamięci J. Zdanowskiego na cele wydawnicze. Pertraktacje w tej sprawie są w toku.

12. *Zapis Witolda Zglenickiego*

Komitet przy pomocy mec. L. Pawłowskiego podjął starania o powiększenie dotychczasowych odszkodowań za sprzedaną naftę.

13. *Zapis K. Szpechta*

Komitet prowadził sprawę sądową przeciwko dłużnikowi o spłatę zaległych procentów i sumy zabezpieczonej na hipotecę nr 5015.

14. *Zapis A. Vacquereta*

Komitet prowadził pertraktacje w sprawie spłaty sum zabezpieczonych na nieruchomościach nr 5987 i 6162.

Uzyskano wpłatę zaległych od dawna procentów.
Egzekucja należności na nieruchomości nr 6161 dobiega końca.

Lokaty w nieruchomościach

1. *Dom przy ul. Boduena nr 1 (hip. nr 6149)*

Wobec zgonu dożywotniczki z dniem 7 września 1938 r. Kasa wstąpiła w pełne prawa właściciela nieruchomości.

Przypomnieć należy, że nieruchomość nabyta została w listopadzie 1936 r. za cenę 464.913 zł (z kosztami). Obciążenia hipoteczne w kwocie 114.100 zł zostały już spłacone. Jedyne obciążenie nieruchomości stanowi obecnie pożyczka Tow. Kred. Miejskiego, wynosząca około 33.860 zł. Dochodowość domu — 64.500 zł.

Straty na nieoprocentowaniu włożonej gotowizny przez czas dożycia 37.049 zł. Korzyść na dokonanych spłatach wierzytelności i na oprocentowaniu 4.000 zł.

Przyjmując wartość obiegową nieruchomości (przy 9% dochodu brutto) na z górą 716.000 zł, korzyść dokonanej transakcji wynosi z górą 243.000 zł.

2. *Dom w Młdzu nad Świdrem*

Nieruchomość zwiększyła się o 2 ha 5088 m², nabyte i ogrodzone z darowizny St. Michalskiego.

3. *Dom przy ul. Miodowej nr 11 (hip. nr 5607)*

Komitet uzyskał prolongatę płatności reszty szacunku tego domu w sumie zł 126.000 do 1 czerwca r. 1939.

Wobec zapisu Kasie 15% przez E. M. Kossakowską oraz 5% przez inż. J. Kossakowskiego, w rękę Kasy skupia się obecnie własność 95% nieruchomości.

Lista członków Kasy imienia Mianowskiego
do dnia 31 grudnia 1938 r.

I. CZŁONKOWIE ZASŁUŻENI HONORIS CAUSA

1. Karol Lutostański
 2. Stanisław Michalski
-

1. Oswald Balzer	3. Feliks Kucharzewski
2. Antoni Osuchowski	4. Kazimierz Twardowski

(zmarli).

II. CZŁONKOWIE ZAŁOŻYCIELE

1. Tytus Chałubiński
2. Konrad Dobrski
3. Stanisław Kronenberg
4. Jakób Natanson
5. Stanisław Przysański

(wszyscy zmarli).

III. CZŁONKOWIE KORESPONDENCI

a) KRAJOWI

1. Alexandrowicz Jerzy Stanisław, prof.	29. Maciesza Aleksander
2. Antoniewicz Włodzimierz, prof.	30. Marchlewski Leon, prof.
3. Baehr Waclaw, prof.	31. Modrzewski Władysław
4. Barański Leon, dyr.	32. Morozewicz Józef, prof.
5. Białaszewicz Kazimierz, prof.	33. Moszczeński Stefan, prof.
6. Bulanda Edmund, prof.	34. Patkowski Aleksander
7. Czeżowski Tadeusz, prof.	35. Pawłowski Stanisław, prof.
8. Dobrowolski Antoni Bolesław, prof.	36. Piasecki Witold, dr med.
9. Dobrucki Gustaw, dr med.	37. Przyrembel Zygmunt, inż.
10. Doroszewski Witold, prof.	38. Rutkowski Jan, prof.
11. Fabiański Julian, prof.	39. Rzewski Aleksy, notariusz
12. Filewicz Władysław	40. Semkowicz Władysław, prof.
13. Galecki Antoni, prof.	41. Sławiński Kazimierz, prof.
14. Girdwoyń Aleksander	42. Straszewicz Stefan, prof.
15. Glass Jakub	43. Sułowski Tadeusz, dyr.
16. Górski Artur	44. Szafer Władysław, prof.
17. Gurbski Waclaw, notariusz	45. Szober Stanisław, prof.
18. Heinrich Władysław, prof.	46. Szumowski Władysław, prof.
19. Iwański August	47. Śliwiński Artur, dyr.
20. Jakubowski Jan	48. Świętosławski Wojciech, prof.
21. Konopczyński Władysław, prof.	49. Tatariewicz Władysław, prof.
22. Korczewski Michał, prof.	50. Turski Ignacy
23. Kostrzewski Józef, prof.	51. Wierzejski Witold, inż.
24. Kotarbiński Tadeusz, prof.	52. Winiarski Bohdan, prof.
25. Kreutz Stefan, prof.	53. Witoszyński Czesław, prof.
26. Kuntze Edward	54. Wrzosek Stanisław, dyr.
27. Lampe Wiktor, prof.	55. Zaleski Zygmunt L., prof.
28. Ludkiewicz Zdzisław, prof.	56. Zaremba Stanisław, prof.
	57. Zawadzki Józef, prof.

b) ZAGRANICZNI

1. Jacques Ancel, Professeur à l'Institut des Hautes Etudes Internationales de l'Université de Paris et au Centre Européen de la Dotation Carnegie — Paryż.2. Henri Grappin, Prof. à l'Ecole Nationale des Langues Orientales Vivantes—Paryż.3. Vicomte E. de Guichen — Paryż.	4. Henri de Montfort, Secrétaire attaché à l'Académie des Sciences Morales et Politiques de l'Institut de France, Professeur à l'Ecole des Hautes Etudes Sociales et Internationales — Paryż.5. Philippe Sagnac, Professeur à l'Université de Paris — Paryż.
-

IV. CZŁONKOWIE DOŻYWOTNI

a) OSOBY

1. Adamski Stanisław, ks. bisk.	40. Dunajecki Michał
2. Adamski Walerian, ks. kan.	41. Eberhardt Julian
3. Arct Zygmunt	42. Eitingon Naum
4. Arkuszewski Kazimierz	43. Fajans Waclaw
5. Arlitewicz Tomasz	44. Gaede Edmund
6. Barański Leon	45. Gajl Józef
7. Batowski Zygmunt	46. Gepner Abraham
8. Berezowski Konrad	47. Gieysztor Józef
9. Berlinerblau Józef	48. Ginsberg Herman
10. Bernacki Ludwik	49. Gliwic Hipolit
11. Bibelszajn Ignacy Edward	50. Głębocki Zygmunt
12. Biesiadecki Franciszek	51. Goldklang Alfred
13. Bilik Mikołaj	52. Grodzki Antoni
14. Bischof Artur	53. Grohman Henryk
15. Bogusławski Witold	54. Haase Jerzy
16. Bornet Juliusz	55. de Haebler bar. Armin
17. Borsuk Marian	56. Heflich Aleksander
18. Brugger Franciszek	57. Heilperin Paweł
19. Bujak Franciszek	58. Heller Horacy
20. Budny Józefat	59. Herman Juliusz
21. Bulzacki Julian	60. Herse Bogusław
22. Chełmicki Ludwik	61. Hertz Maurycy
23. Chełmiński Józef	62. Hiszpański Stanisław
24. Chrzanowska Wanda	63. Hłasko Wiktor
25. Chrzanowski Ignacy	64. Hofman Mieczysław
26. Ciszewski Aleksander	65. Hrehorowicz Leon
27. Coleman Arthur	66. Iwański August
28. Czaplic Adam	67. Jerzykowicz Henryk
29. Czarliński Janusz	68. Kłobski Stanisław Adam
30. Czartoryski ks. Roman	69. Komorowski Jerzy
31. Czernichowski Franciszek	70. Kon Oskar
32. Dażwański Stefan	71. Koskowski Marian
33. Dąbrowski Franciszek	72. Kossowski Michał
34. Dąbrowski Stanisław	73. Kożuchowski Stanisław
35. Dąbrowski Władysław	74. Krasieński hr. Kazimierz
36. Dmochowski Stanisław	75. Kuntze Edward
37. Dobrowolski Aleksander	76. Kутten Wiktor
38. Doley Leon	77. Landau Józef
39. Drecki Feliks	78. Lechnicki Felicjan

79. Lewalski Antoni	118. Poznański Kazimierz
80. Lewicki Józef	119. Przybora Wandalin
81. Likiernik Artur	120. Raczyński hr. Edward
82. Lipkowski Wacław	121. Rasiński Faustyn
83. Londyński Roman	122. Rencki Roman
84. Lubomirski ks. Andrzej	123. Rodziewiczowa Zofia
85. Ludkiewicz Seweryn	124. Rogaczewski Bogumił
86. Łyskowski Ignacy	125. Rogowski Andrzej
87. Majlert Zdzisław	126. Rotwand Andrzej
88. Maleszewski Wiktor	127. Różycki Kazimierz
89. Malinowski Franciszek	128. Rybak Karol
90. Malinowski Władysław
Julian	129. Schaff Marceli
91. Marcinkowski-Jaksa Ka-
zimierz	130. Scheffs Marceli
92. Matkowski Władysław	131. Skalski Włodzimierz
93. Matraś Wacław	132. Soplica Bolesław
94. Meyer Jerzy	133. Stachowski Antoni
95. Michalski Stanisław	134. Stadnikiewicz Tadeusz
96. Milewski Nestor	135. Stefanowicz Konstanty
97. Minkiewicz Józef	136. Steinhagen Henryk
98. Mizgier Jan	137. Sułowski St.
99. Modrakowski Jerzy	138. Szober Stanisław
100. Morozewicz Józef	139. Świda Florian
101. Nargielewicz Jan	140. Święcki Władysław
102. Neumark Lambert	141. Tabisz Stanisław
103. Nieławicki Rudolf	142. Tarnowski hr. Zdzisław
104. Nowicka Filipina	143. Toeplitz Zygmunt
105. Nowicki Zygmunt	144. Tołwiński Konstanty
106. Ochocki Józef	145. Trepka Edmund
107. Olewski Władysław	146. Turoboyski Michał
108. Olszewski Antoni	147. Twarowski Wacław
109. Olszewski Stanisław	148. Tyszkiewicz hr. Henryk
110. Patzer Jan	149. Ussas Bronisław, ks.
111. Piasecki Tadeusz	150. Wagenfisiz Leon
112. Pilawski Józef	151. Waniorski Konstanty
113. Poklewski-Koziełł Alfons	152. Watraszewski Stanisław
114. Polaczek-Karnecki Tade-
usz	153. Wellisch Karol
115. Popiel W.	154. Wellisz Leopold
116. Popławski August	155. Werner Wacław
117. Potworowski Edward	156. Weydlich Kazimierz
	157. Wiślicki Feliks
	158. Witoszyński Czesław
	159. Wittenbergowa Róża

160. Wodziński Tadeusz	167. Zarański Wacław
161. Wolański Antoni	168. Zatwarnicki Wojciech
162. Woroniecki Edward	169. Zieliński Ignacy
163. Wróblewski Władysław	170. Żebrzuski Władysław
164. Wrzosek Adam	171. Żelechowski Paweł
165. Wysocki Antoni	172. Żeleński Ludwik
166. Zamoyski hr. Władysław	173. Żukowski Władysław

b) INSTYTUCJE

1. Bank Cukrownictwa w Poznaniu, Oddz. w Warszawie	16. Gimnazjum Państw. im. Łukasieńskiego w Dąbrowie Górniczej
2. Bank Handlowy w Warszawie	17. Gmina m. Krakowa
3. Bank Ziemiński Kredytowy w Poznaniu	18. Haberbusch i Schiele, Sp. Akc. w Warszawie
4. Bracia Jenike, Sp. Akc. Fabryki Dźwigów w Warszawie	19. Izba Lekarska Warszawsko-Białostocka
5. Brzozowski i Winiarz, Sp. naftowa we Lwowie	20. Izba Przemysłowo - Handlowa we Lwowie
6. Centralny Związek Kółek Rolniczych	21. Izba Przemysłowo - Handlowa w Sosnowcu
7. Centrocement, Sp. z ogr. odp. w Warszawie	22. Izba Przemysłowo - Handlowa w Warszawie
8. Cukrownia w Ciechanowie	23. Kaliskie Tow. Lekarskie
9. Cukrownie: Łubna i Szreniawa, Tow. Akc.	24. Kolej Elektryczna Miejska — Lwów
10. Częstocickie Tow. Fabryk Cukru	25. Koło Adwokatów w Bydgoszczy
11. «Ćmielów» Fabryka Porcelany i Wyrobów Ceramicznych, S. A.	26. II Koło Zw. Zaw. Kolejarzy Rzeczypospolitej Polskiej
12. Elektrownia Łódzka	27. Krajowy Zw. Przemysłu Włókienniczego w Łodzi
13. Elektrownia Okręgowa w Zagłębiu Dąbrowskim	28. Książnica-Atlas, Sp. Akc. we Lwowie
14. Elektrownia Okręgowa w Sierszy Wodnej	29. Liceum Krzemienieckie
15. Giełda Pieniężna w Warszawie	30. Magistrat miasta Białej Podlaskiej
	31. Magistrat m. Lublina
	32. Modrzejowskie Zakłady Górniczo - Hutnicze

33. «Motor», Tow. Akc. w Warszawie
34. Państw. Fabr. Związków Azotowych w Chorzowie
35. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych—Lwów
36. Państwowy Bank Rolny
37. Państwowy Monopol Spirytusowy
38. Polski Bank Komunalny, Sp. Akc. w Warszawie
39. Polski Bank Krajowy we Lwowie
40. Polski Związek Nauczycielski w Hrubieszowie
41. Powszechny Bank Związkowy w Polsce
42. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych
43. Rada Pedagogiczna gimnazjum im. J. Zamoyskiego w Warszawie
44. «Sandomiersko», Wielkopolska Hodowla Nasion, Antoniny
45. Sierszańskie Zakłady Górnicze, Sp. Akc.
46. Sp. Akc. do Eksploatacji Monopolu Zapalczanego w Polsce
47. Sp. Akc. Eksploatacji Soli Potasowych
48. Sp. Akc. Fabryki Cukru «Choceń»
49. «Stradom», Częstochowskie Zakłady WYROBÓW Wełnianych
50. Synod Wileński Ewang.-Reform.
51. Śląski Zakład Kredytowy w Katowicach
52. «Tłocznia», Spółka Akc. w Warszawie
53. Towarzystwo Akc. Zakładów Ceramicznych «Dziwulski i Lange» w Warszawie
54. Towarzystwo Akc. Zakładów Hutniczych «Huta Bankowa» w Warszawie
55. Towarzystwo Kredytowe m. Warszawy
56. Towarzystwo Kredytowe Ziemskie
57. Uniwersytet Poznański, Organizacja Studentek
58. Warszawskie Tow. Ubezpieczeń, S. A. w Warszawie
59. Wileński Prywatny Bank Handlowy w Wilnie
60. Wydz. Powiatowy w Garwolinie
61. Wydział Powiatowy Konstantynowski—Janów Podlaski
62. Wydz. Powiatowy w Łodzi
63. Wydział Powiatowy w Nieświeżu
64. Wydział Powiatowy w Nowogrodku
65. Wydz. Pow. w Radomiu
66. Wydz. Powiatowy w Świętochłowicach
67. Wydział Powiatowy w Tomaszowie Lubelskim
68. Wydz. Powiatowy w Warszawie
69. Zakłady Gazowe w Warszawie
70. Zakłady Elektr. Oświetl. we Lwowie
71. Zakłady Solvay w Polsce

72. Zarząd Zw. Kół Nauczycielskich Szkół Powszechnych w Polsce	76. Związek Słuch. Architektury Politechniki Warszawskiej
73. Zrzeszenie Pracowników Banku Polskiego	77. Związek Zachodnio-Polskiego Przemysłu Cukrowniczego
74. Związek Elektrowni Polskich w Warszawie	78. Związek Zawodowy Pracown. Kolej. Rzplitej.
75. Związek Powiatów R. P. z siedzibą w Warszawie	
-

V. CZŁONKOWIE POPIERAJĄCY

a) OSOBY

1. Achmatowicz Osman,
2. Adalberg Samuel,
3. Alexandrowicz Jerzy Stanisław,
4. Andrijewski P.,
5. Antoniewicz Włodzimierz,
6. Argasińska Anna,
7. Arnold Stanisław,
8. Arsenjew Mikołaj,
9. Babicka Helena,
10. Baehr Waclaw,
11. Baley Stefan,
12. Banachiewicz Tadeusz, Kraków
13. Bassalik Kazimierz,
14. Berent Stanisław,
15. Berezowski Cezary,
16. Białaszewicz Kazimierz,
17. Białobrzeski Czesław,
18. Bilikiewicz Tadeusz, Kocborowo
19. Borowski Stanisław,
20. Brochocki Stanisław, Wereskóv
21. Brydziński Antoni,
22. Brzeski Tadeusz,
23. Bukowiecki Henryk,
24. Bukowiecki Stanisław,
25. Bursche Edmund, ks.,
26. Centnerszwer Mieczysław,
27. Cichocki Marian, Ostrowy
28. Czaplicki Tadeusz,
29. Czarnocki Wilhelm,
30. Czeżowski Tadeusz, Wilno
31. Czubalski Franciszek,
32. Czyżewicz Adam,
33. Dauter Mieczysław, Białystok
34. Dąbrowska Janina,
35. Deryng Jakób,
36. Dickstein Samuel,
37. Divéky Adrian,
38. Dobrowolski Stanisław,
39. Dobrucki Gustaw,
40. Doroszewski Witold,
41. Dowgiałło Stanisław,
42. Dziedzic Ignacy,
43. Dziekoński Albin, Mogilno
44. Dzierżyńska Wanda,
45. Engel Zdzisław, Mysłowice
46. Erbrich Feliks,
47. Fabiani Stefan, Kraków
48. Fabiański Julian, Lwów
49. Fedorowicz Józef,
50. Filewicz Władysław, Sinołęka
51. Froelich Witold,
52. Gałecki Antoni, Poznań
53. Garbowski Ludwik, Bydgoszcz
54. Gartkiewicz Stanisław,
55. Gądzikiewicz Witold,
56. Gąsiorowska-Grabowska Natalia
57. Giedroyć Franciszek,
58. Gieysztor Józef,
59. Glass Jakub,
60. Glinka Zygmunt, maj. Sucha
61. Glixelli Stanisław, Poznań
62. Gordziałkowski Jan,
63. Gorecki Zdzisław,
64. Gorzkowscy Maria i Kazimierz,
65. Gosztowt Tadeusz, Poznań
66. Grabowski Czesław,
67. Grabowski Ignacy, ks.,
68. Grzybowski Józef,
69. Grzybowski Marian,
70. Grzywo-Dąbrowski Wiktor,
71. Gumiński Romuald,
72. Gutowski Bolesław,
73. Halecki Oskar,
74. Handelsman Marceli,
75. Hirsfeld Ludwik,
76. Homolicki Jan,
77. Hoyer Henryk, Kraków
78. Hryniewiecki Bolesław,
79. Iwanowski Waclaw,
80. Jabłczyński Kazimierz,
81. Jabłoński Aleksander,
82. Jakubanis Henryk, Lublin
83. Jakubski Antoni, Poznań
84. Janiszewski Tomasz,
85. Jankowski Konrad, Lublin
86. Jarra Eugeniusz,
87. Jaśkowski Stanisław, Chociw
88. Jędrzejewiczowa Baudouin de Courtenay Cezaria,
89. Kacprzak Marcin,
90. Kahl Kazimierz,

91. Kamieński Michał,
92. Karnecki Henryk Apolinary,
93. Kasprzak Marcin, Kępno
94. Kernbaum Józef,
95. Kesselring Rudolf,
96. Kieszkowski Bohdan,
97. Kilar Bohdan, Stanisławów
98. Kirkor Teodor,
99. Kisiel-Kisielewski Sergiusz,
100. Klimpel Leopold, Konstancin
101. Knot Aleksander, Kamieniec Litewski
102. Kochanowski Jan,
103. Komarnicka Jadwiga,
104. Komoccy Wanda i Witold, Gdynia
105. Komorowski Eugeniusz, Krasny-staw
106. Konopacki Mieczysław,
107. Konopczyński Władysław,
108. Kopeć Henryk,
109. Kopeć Stefan,
110. Koskowski Bronisław,
111. Koss Adam,
112. Kossowa Joanna,
113. Kotarbiński Tadeusz,
114. Kowalczykówna Jadwiga,
115. Kowalski Marian.
116. Kozielski Waclaw, Sosnowiec
117. Kozłowski Roman,
118. Kraszewski Witold, Wilno
119. Krauze Stanisław,
120. Krokiewicz Adam,
121. Kruszewski Stanisław,
122. Krysiewicz Jan,
123. Krzakowski Jan, ks., Kielce
124. Krzywicki Ludwik,
125. Krzyżanowski Julian,
126. Kułakowski Sergiusz,
127. Lampe Wiktor,
128. Laskowski Adrian, Mława
129. Lauber Jan,
130. Laurysiewiczowa Aniela,
131. Lencewicz Stanisław,
132. Leśniewski Stanisław,
133. Leyko Emil,
134. Lityński Alfred, Suwałki
135. Loth Edward,
136. Lubiński Zygmunt, Sosnowiec
137. Lubodziecka Romana,
138. Lubodziecki Jerzy,
139. Lutostański Karol,
140. Łapicki Borys,
141. Łempicki Zygmunt,
142. Łopatyński Konstanty,
143. Łotocki Aleksander,
144. Łukasiewicz Jan,
145. Luniewski Witold, Pruszków
146. Maciesza Aleksander, Płock
147. Malinowski Edmund,
148. Manteuffel Tadeusz,
149. Markowska Zofia,
150. Maurizio Adam, Berno
151. Mazurkiewicz Jan,
152. Mazurkiewicz Stefan,
153. Michalski Wilhelm, ks.,
154. Michałowicz Mieczysław,
155. Michejda Karol, ks.,
156. Miklaszewski Bolesław,
157. Miklaszewski Waclaw, Włocławek
158. Miłobędzki Tadeusz,
159. Miszewski Waclaw,
160. Modrakowski Jerzy,
161. Molendzińska Maria,
162. Molendziński Stefan,
163. Mościcki Henryk,
164. Mroczkowski Julian, Końskie
165. Muszyński Jan Kazimierz, Wilno
166. Namysłowski Jan, Łaziska Górne
167. Nawroczyński Bohdan,
168. Nestorowicz Melchior Władysław,
169. Nitsch Roman,
170. Nowacki Leon, Łuków
171. Nowakowska Antonina, Strzegocin
172. Nowakowski Leon,
173. Olszewski Bolesław,
174. Opalski Adam,
175. Opęchowski Edward,
176. Orłowski Witold,
177. O'Rourke hr. Marian Karol, Wsielub
178. Orzechowski Kazimierz,
179. Osetowska Seweryna, Mińsk Mazowiecki
180. Ossowski Antoni,
181. Otolski Stefan,
182. Pacyński Antoni, Kórnik
183. Paradistał Adolf, Będzin
184. Paszkiewicz Henryk,
185. Paszkiewicz Ludwik,
186. Pawłowski Cezary,

187. Pawłowski Stanisław, Poznań
188. Piętkowski Stefan,
189. Piętka Henryk,
190. Piotrowicz Ludwik, Kraków
191. Piotrowski Roman,
192. Płoski Edmund, Maków Mazow.
193. Podkomorski Jan,
194. Pohorecki Bolesław,
195. Pohoska Hanna,
196. Pohoska Zofia, Siedlce
197. Polackówna Helena, Lwów
198. Pomarański Stefan, Lwów
199. Poplewski Roman,
200. Porydzaj Stanisław,
201. Pruszyński hr. Piotr, Woronów
202. Przeborski Antoni,
203. Przemyski Stanisław,
204. Przyłęcki Stanisław,
205. Przyrembel Zygmunt,
206. Pszenicki Andrzej,
207. Pytlewski Marian, IIża
208. Radliński Zygmunt,
209. Rafacz Józef,
210. Ramisch Alfred,
211. Rokitnicki Józef,
212. Rosiński Henryk, Zamość
213. Rosiński Stefan, Poznań
214. Roszkowski Waclaw,
215. Rothert A.,
216. Rozental Adolf, Łódź
217. Rudziński Stanisław Piotr,
218. Rudziński Stefan, Włodawa
219. Rutkowski Jan, Poznań
220. Rybiański Aleksander, Muszyna
221. Rząśnicki Józef,
222. Rzewski Aleksy, Łódź
223. Saks Stanisław,
224. Samsonowicz Jan,
225. Schayer Stanisław,
226. Sekutowicz Bolesław, Lublin
227. Siemaszko Wincenty,
228. Sierpiński Waclaw,
229. Sikorski Henryk,
230. Sławski Jan, Poznań
231. Słoński Stanisław,
232. Smal-Stocki Roman,
233. Sotowski Adam, Janów Lubelski
234. Stach Piotr, ks., Lwów
235. Stawarczyk Jan, ks.,
236. Stefanowski Antoni,
237. Stefański Witold,
238. Stelmachowski Bronisław, Poznań
239. Straszewicz Stefan,
240. Suchodolski Witold,
241. Sujkowski Antoni,
242. Sunderland Jan,
243. Sym Ernest,
244. Szelest Mieczysław,
245. Szeruda Jan, ks.,
246. Szlagowski Antoni, ks. biskup
247. Szulc Stefan,
248. Szumowski Władysław, Kraków
249. Szymanowski Zygmunt,
250. Śliwiczki Józef,
251. Śliwiński Stanisław,
252. Śmieszek Antoni, Otwock
253. Świergocki Mieczysław,
254. Świeżawski Waclaw, Sosnowiec
255. Świętosławska Maria,
256. Świętosławski Wojciech,
257. Tatkiewicz Władysław,
258. Terlecki Maciej, Sosnowiec
259. Thugutt Stanisław Józef,
260. Tołłoczko Ludwik,
261. Tolwiński Tadeusz,
262. Tomaszewski Antoni, Łódź
263. Toruń Leopold,
264. Tretiak Andrzej,
265. Tur Jan,
266. Turno Jan, Wróblewo
267. Turyn Aleksander,
268. Ujejska Maria,
269. Vacqueret Karol,
270. Venulet Franciszek,
271. Vieweger Teodor,
272. Vorbrodt Władysław, Kraków
273. Wajgiel Eugeniusz,
274. Waledyński Dionizy, ks. metropolita
275. Walewski Kazimierz, Tubądzin
276. Walkiewicz Władysław,
277. Wałek-Czernecki Tadeusz,
278. Wasiutyński Bohdan,
279. Weil Stanisław,
280. Weinfeld Ignacy,
281. Wendrowski Zygmunt,
282. Witwicki Władysław,
283. Wojciechowski Adolf,
284. Wolfke Mieczysław,
285. Wóycicki Zygmunt,

- 286. Wróblewski Bronisław, Wilno
- 287. Wyganowska Kazimiera, Złotniki Wielkie
- 288. Wykowski Wiesław, Niedomice
- 289. Zaremba Stanisław, Kraków
- 290. Zembrzusi Ludwik
- 291. Zglenicki Tadeusz, Ostrów Wielkopolski

- 292. Zieliński Tadeusz,
- 293. Zienkiewicz Edward,
- 294. Zuberbier Dionizy,
- 295. Zweibaum Juliusz,
- 296. Zyzykin Michał,
- 297. Żorawski Kazimierz,
- 298. Żółtowski Jan.

b) INSTYTUCJE

- 299. Bank Polski
- 300. Bank Towarzystw Spółdzielczych
- 301. Cukrownia «Ostrowy»
- 302. Gimnazjum im. A. Mickiewicza w Grodnie, Grono Nauczycielskie
- 303. Gmina Skotniki
- 304. Izba Lekarska Łódzka
- 305. Karpacki Instytut Geologiczno-Naftowy w Borysławiu
- 306. Koło Przyrodników Uniw. Pozn.
- 307. Łódzkie Stowarzyszenie Techników
- 308. Łódzkie Towarzystwo Lekarskie
- 309. Ognisko Związku Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych, Tarnopol
- 310. Polski Związek Przemysłowców Metalowych

- 311. Stowarzyszenie Elektryków Polskich, Łódź
- 312. Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu, Sp. Akc.
- 313. «Warszawskie Towarzystwo Handlu Herbatą», A. Długokęcki i W. Wrześniewski, Sp. Akc.
- 314. Wydział Powiatowy, Kutno
- 315. Zakłady Przemysłowe «Vitrum»
- 316. Zarząd Miejski w Sosnowcu
- 317. Zrzeszenie Sędziów i Prokuratorów R. P.
- 318. Związek Bankierów w Polsce
- 319. Związek Leśników R. P., Oddział Krzemieniecki
- 320. Związek Lekarzy Państwa Polskiego, Płock
- 321. Związek Lekarzy Państwa Polskiego, Włocławek

Uwaga:

W sprawozdaniu za r. 1937 opuszczono nazwisko: Karnecki Henryk Apolinary.

Sprawozdanie rachunkowe

STAN CZYNNY

Bilans na dzień

	Złote		Złote	
Gotówka w kasie			6.698	52
Gotówka w bankach:				
w Banku Gospodarstwa Krajowego nr 1944	12.238	—		
" " " " nr 206	21.154	—		
" " Handlowym w Warszawie	19.141	—		
" P. K. O.	13.356	28		
" K. K. O.	5.395	37		
" Banku Handlowym w Warszawie, o/Petersburg	1	—	71.285	65
Papiery wartościowe:				
Zł 39.960.— 4½% L. Z. T-wa Kred. Ziem.	38.385.24			
" 14.350.— 4½% " " " m. W-wy.	8.110.40			
" 80.000.— 5% " m. W-wy. 1933 r.	65.180.—			
" 105.200.— 5% " " " 1936 r.	75.218.—			
" 134.000.— 5% " " "	77.680.—			
" 5.000.— 5% " " " Częstoch.	3.250.—			
" 16.250.— 6% Pożyczka Narodowa	16.240.—			
" 11.700.— 3% " Prem. Inwest.	10.687.50			
" 2.718.77 = \$ 305 = 61 obl. 4% Pożyczki prem. dolarowej	2.540.64			
" 6.240.— 5% obl. pożycz. konw. 1924 r.	6.240.—			
" 26.000.— 5½% obl. kom. B. G. K.	21.060.—			
" 5.200.— 7% " " "	5.200.—			
" 4.000.— 7% L. Z. "	4.000.—			
" 10.100.— 4% pożyczka konsolid.	10.100.—			
" 90.000.— = 900 akcji Banku Polsk.	104.822.91			
" 3.200.— = 32 " T-wa Książnica Atlas	1.344.—			
" 100.— 1 akc. T-wa Cegielski i Sp.	20.—	450.078	69	
Różne papiery wątpliwej wartości		1	—	
W Banku Narodowym w Moskwie	81.473	—	531.552	69
Nieruchomości:				
Dom przy ul. Boduena nr 6149/1	460.913	—		
" " " Miodowej nr 5607/11 (80%)	432.947	60		
" " " Chmielnej nr 1549 AB/98 (50%)	45.636	77		
Dom i place nr 232 i 233 w Konstancinie	121.045	91		
Dom w Zakopanem przy ul. Kościelnej nr 8	69.872	20		
Dom w Mładzu nad Świdrem z działkami 17 ha 5100 m ²	45.082	77		
Osada «Placówka» pod Ożarowem 2 ha 8522 m ²	45.370	90		
" «Firlejówka» 6 działek 9171 m ²	23.500	—		
Do przeniesienia	1.244.369	15	609.536	86

31 grudnia 1938 r.

STAN BIERNY

	Złote		Złote	
Fundusze wieczyste na cele ogólne:				
M. Aptege	128	—		
O. Augustynowicza	5.100	70		
J. Bagińskiego	190	85		
S. Bartoszka	1	—		
S. Benzefa	7.134	54		
W. i M. Bonasiewiczów	2.188	70		
K. Deikego	901	—		
A. Goleńskiego	1.173	33		
W. Kluczewiczowej	1.802	—		
K. Kobryńca	27.171	40		
L. Kronenberga	8.604	60		
L. Landego	128	—		
B. Maleszewskiego	3.343	—		
K. Mireckiego	1.936	—		
J. Sękowskiego	1	—		
H. Wilczkowskiego	147	—		
J. Wszębora	677	—		
P. Zbyszewskiej	4.458	—	65.086	12
Fundusze wieczyste zapomogowe specjalne:				
K. z Górskich Coronelli	25.600	—		
B. Czajczyńskiego	905	10		
E. Dziewulskiego	9.402	70		
J. Grabowskiej	22.114	—		
J. Jaśkowskiego	1.261	96		
Z. Kusocińskiego	92.199	27		
Sz. Landaua	25.000	—		
W. Peplowskiego	27.609	90		
S. Sierakowskiej	1.722	27		
K. Sokołowskiego	3.056	65		
J. Sterna	4.528	—		
J. Szwańskiego	972	97		
K. Tukały	681	15		
K. Wereszczakowej	18.868	80	233.922	77
Fundusze wieczyste nagrodowe:				
L. Gallego	6.438	54		
W. i H. Jaczewskich	1.449	50		
Jakuba Natansona	12.931	—		
Józefa Natansona	31.544	10		
A. Pawińskiego	1.947	47		
Z. Pileckiego	6.885	50		
Do przeniesienia	61.196	11	299.008	89

STAN CZYNNY

Bilans na dzień

	Złote		Złote	
Z przeniesienia	1.244.369	15	609.536	86
Plac w Pruszkowie przy ul. Szpitalnej lit. A nr 6 1 ha 4533,33 m ²	12.470	19		
„ w Konstancinie nr 184 i 185 (ogrodzenie)	2.862	53		
Place w Warszawie:				
przy ul. Skierniewickiej nr 6160/13	9.000	—		
róg Łomżyńskiej i Wołomińskiej nr 177/12	400	—		
Prawo dzierżawne w Zakopanem	1	—		
Tereny naftowe i prawa górnicze w Surochanach	1	—	1.269.103	87
Ruchomości:				
W lokalach Kasy w Warszawie	37.239	93		
w domach kolonii Kilińskie	18.270	55		
w Konstancinie	15.071	59		
w Zakopanem	1.805	57		
w drukarni				
urządzenie	18.106.26			
sprzęt drukarski	22.570.45			
maszyny	48.145.23			
stereotypy	4.221.05			
czcionki	79.477.21	172.520	244.907	84
Wydawnictwa własne w magazynach				
remanent wydawnictw pg inwentarza			715.157	40
Papier na składzie				
remanent papieru drukowego pg inwentarza			77.595	59
Sumy hipoteczne z zapisów:				
S. i M. Pytowskich nr 1510	12.000	—		
Z. Kusocińskiego nr 1/48 ul. Żąbkowska	5.041	66		
Z. Kusocińskiego nr 259/47 ul. Młynarska	5.879	98		
A. Vacquereta nr nier. 5987 i 6162	22.972	40		
K. Chodeckiego nr 1494 B, nier. Złota 4	883	22		
R. Rejchmanowej nr 5847	1.000	—		
K. Szpechta nr 2171 B Rb 1.800.—	5.788	—		
K. Szpechta nr 5015 „ 14.050.—	37.373	—		
K. Szpechta na kolonii «Czyste» „ 400.—	1.419	62		
A. Vacquereta nr 6161 ul. Skierniewicka „ 11.000.—	29.260	—	121.617	88
Druki				
Wydatki na nie ukończone druki				
obce	260	28		
własne	40.700	39	40.960	67
Do przeniesienia			3.078.880	11

31 grudnia 1938 r.

STAN BIERNY

	Złote		Złote	
Z przeniesienia	61.196	11	299.008	89
K. Rudzkiego	2.455	—		
W. Sawickiego	3.442	60		
K. Wittenberga	5.796	76	72.890	47
Fundusze wieczyste stypendialne:				
J. Babińskiego	50.000	—		
B. i Z. Chlebowskich	10.561	82		
P. Firstenberga	4.980	—		
J. Grossego	25.836	65		
S. Karczewskiego	31.422	20		
T. Klimaszewskiej	11.223	61		
K. Kobryńca	32.434	61		
J. Kossakowskiego	64.360	—		
T. Kowalskiego	4.026	65		
J. A. Majewskiego	13.666	04		
S. Mieczynskiego	176	80		
W. Piramowicza	1	—		
A. Podbielskiego	448	50		
J. Puchałowej	6	50		
S. i M. Pytowskich	12.250	13		
E. Sachsa	33.339	11		
W. i M. Sawickich	152.317	37		
A. Szulca	28.000	—		
K. Tomkiewicza	639	55		
A. Ujejskiego i T. Żukiewicza	1.188	93		
B. Wermińskiego	10.000	—		
F. Wojciechowskiego	4.465	—		
J. Zaleskiego	12.662	—	504.006	47
Fundusze bez charakteru wieczystego:				
K. Bardzińskiego	461	50		
J. Brzezińskiego	72	40		
K. Chodeckiego	874	07		
A. Dobrowolskiego	1	—		
G. Hassewicz	72	40		
W. Lichtarowicza	1	—		
K. Lutostańskiego	1	—		
M. Łowickiego	6	50		
S. Reisswassera	1.000	—		
W. Rościszewskiego	1.395	15		
A. Sokołowskiego	7.479	60		
F. Stabrowskiego	72.316	40		
Do przeniesienia	83.681	02	875.905	83

STAN CZYNNY

Bilans na dzień

	Złote		Złote	
Z przeniesienia			3.078.880	11
Procenty od funduszków zapomogowych	35	82		
stypendialnych	214	36	250	18
Sumy przechodnie			3.687	57
Masy spadkowe			472	20
Kursy wakacyjne			269	75
Pożyczki			40.815	02
Zaliczki			4.334	—
M. S. Z. na konwencje kulturalne			3.395	36
Różni			222.490	52
<hr/>				
<hr/>				
<hr/>				
			3.354.594	71
<hr/>				

31 grudnia 1938 r.

STAN BIERNY

	Złote		Złote	
Z przeniesienia	83.681	02	875.905	83
W. Stępowskiego	199	—		
K. Szpechta	44.531	32		
A. Temlera	72	40		
A. Vacquereta	64.921	68		
B. Wolszczanowej	224	62		
Ks. J. Wróblewskiego	1.466	70		
W. Zglenickiego	463	—		
Na wydanie Historii Polski	20	68		
Na tłumaczenia dzieł lekarskich	116	40	195.696	82
Fundusze pod dożywociem:				
J. Kossakowskiego	26.800	—		
A. Łapińskiego	375	—		
B. Maleszewskiego	1	—		
im. Malewskich	77.683	39		
R. Rejchmanowej	2.000	—		
W. Wieczorkowskiej	200	—	107.059	39
Fundusz grobu śp. dra J. Mianowskiego			135	96
„ na wydawn. rolniczo-ekonom.			4.000	—
„ Kom. uczcz. J. Ujejskiego			2.452	41
„ wydawniczy ochrony przyrody			9.172	79
Darowizny i zapisy w nieruchomościach na cele specjalne:				
S. Hiszpańskiego	16.000	—		
A. Klimpla	125.000	—		
A. i Z. Mińskich	69.872	20	210.872	20
Procenty od funduszków:				
Nagrodowych	24.564	08		
Stypendialnych	20.593	26		
Zapomogowych	11.328	66	56.486	—
Ofiary na cele specjalne			18.276	36
Długi hipoteczne			159.863	84
Sumy przechodnie			287	83
Masy spadkowe			2.184	—
Komitet Wydawn. Podręczników Akadem.			150.788	49
Wydawnictwo dzieł A. Mickiewicza			16.201	54
Do przeniesienia			1.809.383	46

31 grudnia 1938 r.

STAN BIERNY

	Złote		Złote	
Z przeniesienia			1.809.383	46
Rezerwa na kupno papieru drukowego			1.972	93
Kaucje			540	—
M. W. R. i O. P. — subwencje na druk t. III Organonu — (w druku)			5.000	—
M. W. R. i O. P. — Depart. V			10.445	36
Polska Komisja Międzynarod. Współpracy Intelektualnej.			4.433	48
„ Komisja Międzynar. Koresp. Szkolnej			835	34
Różni			148.375	05
M. W. R. i O. P. — stypendia dla uczniów.			2.502	70
M. W. R. i O. P. r-k zleceńowy			17.316	42
Kapitał amortyzacyjny			155.414	44
Kapitał zasobowy			16.460	—
Kapitał wydawniczy			715.157	40
Kapitał obrotowy			466.758	13
			3.354.594	71
Różni za złożone weksle gwarancyjne i papiery wartościowe	30.675	—		
Depozyty zdeponowane w bankach papiery wartościowe	547.921	77	578.596	77

WINIEN

R-k Kapitał

	Złote		Złote	
Zapomogi			17.725	—
Utrzymanie domów wypożyczkowych:				
w Konstancinie	2.412	26		
w Mładzu nad Świdrem	10.624	26		
w Zakopanem	1.679	29	14.715	81
Utrzymanie placu w Konstancinie	120	—		
Utrzymanie placu przy Skierniewickiej	109	—	229	—
Różnice kursowe			6.446	36
Biuro badań podręczników szkolnych, saldo z 1936 $\frac{3}{4}$ r.			580	66
Administracja i koszty ogólne	45.040	96		
Utrzymanie biura ekspedycji	13.700	—	58.740	96
Odpisano na kapitał wydawniczy			40.892	98
Pozostałość kapitału obrotowego			466.758	13
			606.088	90

WINIEN

R-k Ministerstwa

	Złote		Złote	
Na częściowe pokrycie kosztów wydawnictw	30.000	—		
Na częściowe pokrycie wypłaconych zapomóg bezzwrotnych	15.000	—	45.000	
Pozostaje na wyd. T. III Organonu — w druku			5.000	—
			50.000	—

WINIEN

Rachunek Funduszu

	Złote		Złote	
Na częściowe pokrycie kosztów wydawnictwa Nauki Polskiej, Organonu i utrzymania biura redakcji			33.000	—
			33.000	—

W. R. i O. P. — subwencje

MA

	Złote		Złote	
Wpłaty z budżetu 1937/8	10.000	—		
„ „ „ 1938/9	35.000	—		
„ na wyd. T. III Organonu	5.000	—	50.000	—
			50.000	—

Kultury Narodowej J. Piłsudskiego

MA

	Złote		Złote	
Subwencje na cele ogólne Kasy			33.000	—
			33.000	—

Ogólne zestawienie

	Stypen- dialne	Nagro- dowe	Zapomo- gowe
Dom przy Miodowej nr 11	254.589.23	70.676.97	80.881.40
„ „ Chmielnej nr 98	20.036.77		25.600.—
„ „ Boduena nr 1	2.249.50	1.449.50	9.643.36
Osada Firlejówka			23.500.—
„ Placówka			45.370.90
Plac w Pruszkowie			12.470.64
„ przy Skierniewickiej nr 13			
Hipoteka Pytowskich	12.000.—		
„ Rejchmanowej			
„ Kusocińskiego, Ząbkowska			5.041.66
„ „ Młynarska			5.879.98
„ Vacquereta, nier. nr 5987 i 6162			
„ „ nr 6161			
„ Chodeckiego			
„ Szpechta nr 2171			
„ „ nr 5015			
„ „ kol. Czyste			
Akcje Banku Polskiego	24.975.54		25.534.87
„ Książnicy-Atlas	1.008.—		
„ Cegielskiego	20.—		
Obl. 4½% L. Z. m. Warsz.	8.110.40		
„ 5% „ „ „	28.000.—		
„ 5% „ „ „ Częstochowy			
„ 4½% L. Z. Tow. Kred. Ziemińskiego	35.560.—		
„ 5% pożycz. konwersyjnej	6.240.—		
„ 5½% Kom. B. G. K.			
„ 7% „ „ „ „	5.200.—		
„ 7% L. Z. B. G. K.	4.000.—		
„ 4% pożycz. konsolidacyjnej	9.600.—	500.—	
„ 6% „ narodowej	7.500.—		
„ 3% „ inwestycyjnej			
„ 4% „ dolarowej	44.57	264.—	
K. K. O. m. st. Warszawy	5.000.—		
Papiery w banku ros.	81.473.—		
	505.606.91	72.890.47	233.922.81

lokaty funduszów

Na cele ogólne	Razem	Grobu J. Mianowskiego	Pod dożywociem	Bez charakteru wieczystego	Własne	Ogółem
	406.147.60		26.800.—			432.947.60
	45.636.77					45.636.77
33.928.72	47.270.98	135.96		16.684.18	396.821.88	460.913.—
	23.500.—					23.500.—
	45.370.90					45.370.90
	12.470.64					12.470.64
	12.000.—			9.000.—		9.000.—
			1.000.—			1.000.—
	5.041.66					5.041.66
	5.879.98					5.879.98
				22.972.40		22.972.40
				29.260.—		29.260.—
				883.22		883.22
				5.788.—		5.788.—
				37.373.—		37.373.—
				1.419.62		1.419.62
	50.510.41				54.312.50	104.822.91
	1.008.—				336.—	1.344.—
	20.—					20.—
	8.110.40					8.110.40
28.320.40	56.320.40		77.680.—	72.316.40	11.761.20	218.078.—
					3.250.—	3.250.—
1.936.—	37.496.—				889.24	38.385.24
	6.240.—					6.240.—
					21.060.—	21.060.—
	5.200.—					5.200.—
	4.000.—					4.000.—
	10.100.—					10.100.—
	7.500.—				8.740.—	16.240.—
					10.687.50	10.687.50
901.—	1.209.57				1.331.07	2.540.64
	5.000.—					5.000.—
	81.473.—					81.473.—
65.086.12	877.506.31	135.96	105.480.—	195.696.82	509.189.39	1.688.008.48

WYKAZ OFIAR

ZARZĄDY MIAST

Ciechocinek	zł 50.—	Warszawa	zł 1.000.—
Grodzisk Mazowiecki	„ 20.—	Zamość	„ 20.—
Łódź	2.000.—	Żyrardów	„ 20.—
Radziejów	„ 10.—	Żelechów	„ 10.—
Sosnowiec	„ 85.—		

WYDZIAŁY POWIATOWE

Aleksandrów Kujawski	zł 100.—	Miechów	zł 50.—
Będzin	„ 50.—	Nieśwież	„ 20.—
Hrubieszów	„ 50.—	Puławy	„ 30.—
Koło	„ 100.—	Radzyń	„ 25.—
Konin	„ 100.—	Sokołów Podlaski	„ 10.—
Lublin	„ 50.—	Tomaszów Lubelski	„ 25.—
Łask	„ 50.—	Węgrów	„ 10.—
Łuków	„ 25.—	Włocławek	„ 100.—
Luniniec	„ 25.—	Wołkowsk	„ 50.—

G M I N Y

Boguszyce	zł 50.—	Raciążek	zł 20.—
Bytów	„ 30.—	Radoska	„ 10.—
Grodzic	„ 10.—	Ruszkowo	„ 10.—
Jabłonna	„ 5.—	Sędzin	„ 50.—
Książ Wielki	„ 20.—	Skotniki	„ 10.—
Kudelczyn	„ 5.—	Tczyca	„ 10.—
Małopole	„ 4.90	Wierzbno	„ 5.—
Osięciny	„ 19.40		

OFIARY INDYWIDUALNE ZŁOŻYLI

Falter Alfred; Gepner Abraham; Janiccy; Karnecki Henryk Apolinary; Kucharski Józef; Mazaraki Jerzy; Oczechowski Bolesław; Opęchowska Wanda; Preizner Antoni; Podhorska-Izdebska Zofia; Reutt Józef; Sunderland Jan; Zarański Jan.

OFIARY INSTYTUCJI, ZBIOROWE, RÓŻNE

Bank Gospodarstwa Krajowego — (zł 2.000)	Łódzkie Stowarzyszenie Techników — (zł 40)
Bank Polski — (zł 20.000)	Państwowy Bank Rolny — (zł 1.000)
«Elibor» S. A. Handlowo-Przemysłowa L. Borkowski — (zł 50)	«Pocisk», Zakłady Amunicyjne — (zł 100)
Giełda Pieniężna w Warszawie — (zł 300)	Polska Akcyjna Spółka Telefoniczna — (zł 500)
Izba Lekarska Łódzka — (zł 200)	Polski Bank Komunalny — (zł 500)
Komunalna Kasa Oszczędności m. st. Warszawy — (zł 2.500)	Polski Związek Przemysłowców Meta- lowych — (zł 500)
«Lilpop, Rau i Loewenstein», Towarzy- stwo Przemysłowych Zakładów Me- chanicznych — (zł 250)	Polskie Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń Cukrowni — (zł 50)

Polskie Zakłady Impregnacyjne —
(zł 100)
Powszechny Bank Związkowy w Pol-
sce — (zł 2.000)
Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wza-
jemnych (zł 1.000)
Riunione Adriatica di Sicurtà — (zł 200)
Spółka Akcyjna Wielkich Pieców i Za-
kładów Ostrowieckich — (zł 200)
Tomaszowska Fabryka Sztucznego Je-
dwabiu, S. A. — (zł 1.000)
Towarzystwo Fabrykacji Firanek, Tiu-
lu i Koronek — Szlenkier, Gettlich
i S-ka — (zł 100)
Towarzystwo Kredytowe miasta War-
szawy — (zł 2.000)
Towarzystwo Sosnowieckich Fabryk Rur
i Żelaza — (zł 100)

Warszawskie Akcyjne Towarzystwo Po-
życzkowe na Zastaw Ruchomości —
(zł 3.000)
«Warszawskie Towarzystwo Handlu
Herbatą» S. A., W. Wrześniewski
i A. Długokęcki — (zł 50)
Warszawskie Towarzystwo Ubezpie-
czeń — (zł 100)
Zakłady Przemysłowe «Vitrum» —
(zł 25)
Związek Lekarzy Państwa Polskiego,
Płock — (zł 80)
Związek Lekarzy Państwa Polskiego,
Włocławek — (zł 150)
Związek Przemysłu Włókienniczego
w Państwie Polskim — (zł 300)

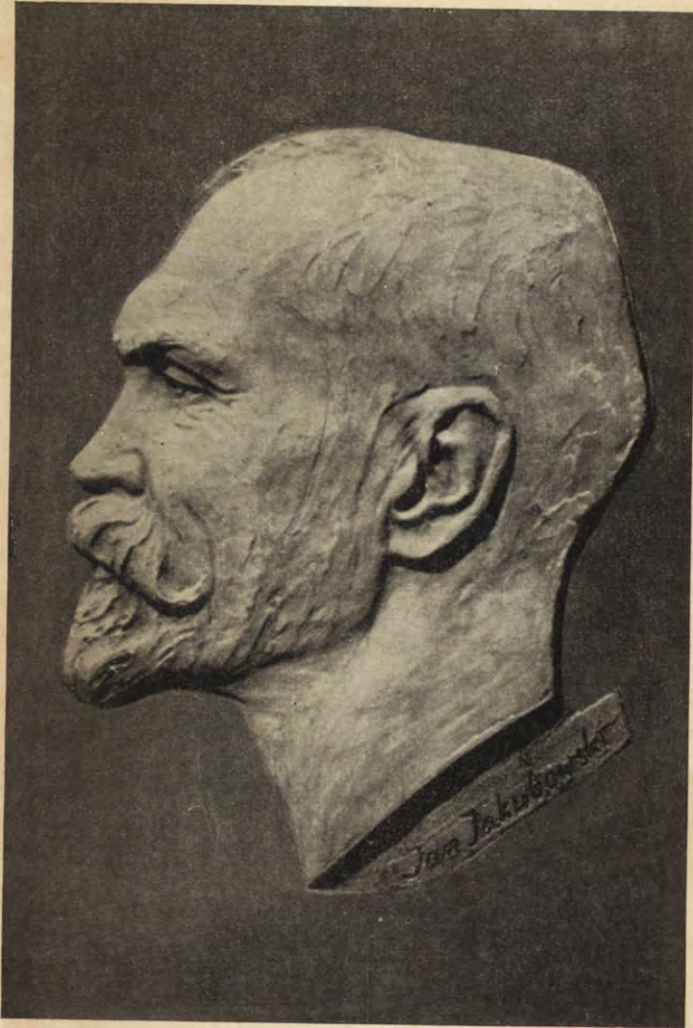
OFIARY W NATURZE

S. Michalski — 2 reprodukcje dla domu Kasy pod Otwockiem.
Polska Konwencja Węglowa — 15 ton węgla i 20 ton koksu.
Władysław Radwan — róże wysokopienne dla domu Kasy pod Otwockiem.
Zjednoczenie Fabryk Superfosfatowych w Polsce — 300 kg superfosfatu.
Związek Zawodowy Cukrowni b. Królestwa Polskiego, Wołyńia, Małopolski i Śląska —
300 kg cukru kryształu.

OFIARY NA CELE SPECJALNE

Na wydanie dzieł wskazanych — P. K. O.	zł 3.500.—	
„ „ „ „ — B. G. K.	„ 1.000.—	
„ Kancelaria Cywilna Pana Prezydenta Rzpl. „	„ 2.000.—	
„ Adm. nieruchom. Uniw. Pozn.	„ 499.60	6.999.60
Związek Papierni	„	2.101.76
M. W. R. i O. P.	„ 2.000.—	
Na wyd. pracy: «Pompeo Ferrari»	„ 1.190.—	
Szlenkier, Wydźga i Weyer	„ 1.500.—	
Na wydanie dzieł z dziedziny nafcjarstwa —		
K. Tołwiński	„ 1.000.—	
Na wydanie dzieł prawniczych — P. Z.	„ 750.—	
Na wydanie fizyki — Komitet uczczenia Biegań- skiego	„ 600.—	
Na wydanie dzieł Chlebowskiego — Koło Polo- nistów Uniw. J. P.	„ 200.—	
Na wydanie dzieł z dziedziny rolnictwa — Sejmik Nowogrodzki	„ 75.—	
Na wydanie dzieł z dziedziny prawa międzyna- rodowego na fundusz P. Firstenberga	„ 50.—	

Polski Związek Eksporterów Bekonu	zł		2.000.—
Państwowy Bank Rolny - na fundusz Pełłowskiego „			1.000.—
Zrzeszenie Pracowników B. P. „	500.—		
Jerzmanowska Zofia na wydawnictwa „	54.—		
Izba Lekarska Warsz.-Białostocka na wyd. z dzie- dziny medycyny „		125.—	
L. Lutostański na utrzym. Domu w Konstancinie „	12.50		
St. Michalski — na dom, ogród i las w Mładzu . „		676.91	
„ „ — kwiaty „		21.—	
„ „ — urządzenie biblioteki „		60.—	
„ „ — na ogrodzenie działki „		1.565.—	
„ „ — część ceny kupna działki w Mładzu „		4.500.—	6.822.91
W. Świątosławski na utrzym. Domu wypocz. pod Otwockiem „		35.—	
K. Smoleński na utrzymanie Domu wypocz. pod Otwockiem „		50.—	
A. Tretiak na utrzym. Domu w Konstancinie . „		2.—	

JAN JAKUBOWSKI

JAN JAKUBOWSKI

(1874 - 1938)

Dnia 4.VIII.1938 r. w Warszawie zmarł śp. Jan Jakubowski, długoletni i zasłużony członek Komitetu, wybitny badacz dziejów Litwy.

Pochodził z rodziny od dawna osiadłej na Litwie w pow. szawelskim. Urodził się 20.XI.1874 r. w Rydze, gdzie ukończył gimnazjum. Od wczesnej młodości interesował się przeszłością Litwy, jako uczeń gimnazjum z zamiłowaniem rozczytywał się w starych dokumentach, znajdujących się na strychach i w zakamarkach dworów litewskich.

Po ukończeniu gimnazjum przybył do Moskwy w r. 1895 i zapisał się na wydział historyczno-filologiczny uniwersytetu, by pod kierunkiem najwybitniejszego wówczas znawcy historii Litwy, prof. M. Lubawskiego, studiować ten przedmiot. Poza pracą uniwersytecką śp. Jakubowski brał czynny udział w organizacjach politycznych studentów polskich. Za tę działalność był w r. 1897 aresztowany i osadzony w więzieniu na Butyrkach, a następnie wydalony z uniwersytetu bez prawa wstępu do wyższych zakładów naukowych w Rosji. Powrócił więc do Rygi i po dwuletnim pobycie w tym mieście wstąpił na wydz. prawny uniwersytetu w Dorpacie, a po zdaniu egzaminów ostatecznych przeniósł się do Moskwy. Otrzymał tutaj dyplom nauczyciela historii i geografii w szkołach średnich, uczył w gimnazjach, wykładał historię Polski w kółkach studenckich, lecz przede wszystkim zajmował się badaniem dziejów Litwy w archiwach moskiewskich. W r. 1902 rozpoczyna działalność naukową, ogłaszając w *Kwartalniku Historycznym* (t. XVI, str. 652) recenzję pracy M. Lubawskiego, *Litowsko-ruskij siejm*. W r. 1903 w *«Żurnale Ministerstwa Narodnego Proswieszczenia»* drukuje gruntowne studium pt. *Ziemskie priwilei wielikago kniażestwa litowskago*. Odtąd aż do ostatniej prawie chwili życia niezmordowanie pracował nad dziejami Litwy. Przystępując do pracy jasno określał program badań, pisząc, że zadanie historyka polega «nie na odtwarzaniu przeszłości, lecz na jej wyjaśnieniu. Chodzi mu o to, aby uczynić przeszłość zrozumiałą dla współczesnego człowieka, aby nie wydawała mu się ona, jak dawniej, kalejdoskopem mieniających się obrazów, lecz dawała widok powolnej i prawidłowej ewolucji społecznej. Do syntezy zmierza cała wiedza współczesna, do syntezy dążą badania historyków współczesnych. Droga jednak, po której idą, jest drogą analizy. Tylko skrupulatny rozbiór analityczny faktów społecznych może dać trwałe podstawy do syntetycznych konstrukcji». Z tego powodu historyk powinien się opierać nie na zawodnych wzmiankach kronikarskich, «lecz

na plan pierwszy wysunąć współczesne, zupełnie wiarogodne dokumenty». Tę zasadę, wypowiedzianą w r. 1907, stosuje autor do swej pracy, napisanej po rosyjsku o przywilejach ziemskich. Jest to pierwsza rozprawa o tym przedmiocie, stanowiąca zestawienie i wnikliwą analizę dokumentów na podstawie źródeł archiwalnych. Praca nad metryką litewską podczas powtórnego pobytu w Moskwie dała Jakubowskiemu możliwość zgromadzenia materiałów do dalszych studiów. Niestety choroba przerwała na pewien czas pracę naukową. Wyjeżdża więc w r. 1905 na kurację do Alassio we Włoszech północnych, a następnie po krótkim pobycie w Winnicy na Podolu i Kazimierzu nad Wisłą przenosi się na stałe do Warszawy, gdzie zajmuje się pracą pedagogiczną. Zostaje profesorem historii na «Kursach Naukowych» (T. K. N.), przekształconych później na Wolną Wszechnicę, oraz wykłada historię w szkole Zgromadzenia Kupców. Podczas pobytu w Warszawie rozwija dalej działalność naukową.

W r. 1907 wydaje pracę pt. *Opis księstwa trockiego* (Przegl. Hist. t. V). Na podstawie szczegółowego rozbioru dokumentów i umiejętnego zastosowania metody retrospektywnej odtwarza obraz Litwy przedchrześcijańskiej. W r. 1913 ukazuje się obszerniejsza praca pt. *Studia nad stosunkami narodowościowymi na Litwie przed unią lubelską*, wydana przez Warsz. Towarzystwo Naukowe. Zawiera ona wyniki długoletnich badań źródłowych. Po raz pierwszy w naszej nauce autor skorysttał z kronik litewsko-ruskich, jako materiału do poznania świadomości narodowej na Litwie. Doniosłość pracy Jakubowskiego polega na tym, że autor przeciwstawił się poglądom uczonych rosyjskich, zwłaszcza Lubawskiego, którzy Litwę XVI w. uważali za kraj ruski. Prof. Jakubowski natomiast wykazał, jaką rolę odegrał etniczny żywioł litewski w ewolucji społecznej przed unią lubelską, oraz uwydatnił wpływ kultury zachodniej i ich oddziaływanie na konsolidację narodową. Zaznaczył również jakie czynniki w pierwszej połowie XVI w. «przygotowały teren do przenikania na Litwę polszczyzny». Poza swą główną pracę w tym okresie śp. Jakubowski pisał recenzje z dzieł o Litwie do «Kwartalnika Historycznego» oraz artykuły do innych czasopism, np. «Litwy i Rusi». — W czasie wakacyj od r. 1913 do 1915 wyjeżdżał na studia do Nieświeża, gdzie gromadził źródła do monografii o Nieświeżu. Wprawdzie nie danym Mu było ukończyć tej pracy, ale zebrane materiały zużytkował w innych, późniejszych pracach. Okres wielkiej wojny spędził w Moskwie (1915-18). Wykładał historię w szkołach męskich i żeńskich Polskiego Komitetu Pomocy Ofiarom Wojny, pisał artykuły w czasopiśmie «Echo Polskie» i wygłaszał liczne odczyty. Jego wykłady starannie opracowane, jasno i przejrzyście ujmujące temat, wypowiedziane w pięknej polszczyźnie, cieszyły się wielkim powodzeniem wśród licznych słuchaczy z emigracji polskiej.

W Moskwie brał również żywy udział w organizacji i działalności «Polskiego Koła Naukowego w Moskwie» (1916-1918), założonego w styczniu 1916 r. Był członkiem Zarządu Koła i zastępcą przewodniczącego Sekcji humanistycznej. Na posiedzeniach Koła wygłosił kilka referatów, jak np. *Sprawozdanie z prac dotychczasowych nad monografią historyczną Nieświeża i Krytyczny rozbiór przywilejów unii polsko-litewskiej*. Ten referat miał być opublikowany w wydawnictwach Koła, ale z powodu

braku funduszków druk wstrzymano. Została natomiast wydana w Moskwie cenna rozprawa pt. *Z dziejów księcia Sierotki. Geograf polski Tomasz Makowski*. Praca ta ukazała się w zbiorowym piśmie «Odgłosy» w Moskwie w 1916 r. Na podstawie źródeł archiwalnych i starannie zebranej literatury przedmiotu autor nakreślił postać sztycharza i kartografa nieświeskiego i doskonale przedstawił rolę kulturalną Nieświeża na tle epoki.

W lecie 1918 r. Jakubowski powrócił do Warszawy i rozpoczął od lipca t. r. pracę w Archiwum Oświecenia Publicznego, zrazu jako archiwista, a następnie jako kustosz, — spełniając kilkakrotnie funkcję zastępcy dyrektora Archiwum. W r. 1932 wyszedł na emeryturę. W związku z zajęciami archiwalnymi ogłosił kilka artykułów w «Archeionie», jak np.: *Akta szkolne pruskie z lat 1794-1807* (t. II, str. 71-82), *Archiwum państwowe w W. Ks. Litewskim* (t. IX, str. 1-17), *Stanisław Ptaszycki jako badacz metryki litewskiej* (t. XII, str. 52-57), *Prace archiwalne Antoniego Prochaski nad dziejami Litwy* (t. VIII, str. IX-XIII). W r. 1923 delegowany był do Moskwy jako ekspert do spraw metryki litewskiej delegacji polskiej w Komisji do rewindykacji zbiorów polskich z Rosji.

Oprócz pracy archiwalnej od czasu powrotu do Warszawy był profesorem Wolnej Wszechnicy, zastępował na Uniwersytecie Warszawskim prof. Haleckiego w czasie jego wyjazdu za granicę, wykładał historię w szkołach średnich. Od r. 1919 z wyboru, a od r. 1927 z nominacji był przewodniczącym Komisji przy Min. W. R. i O. P. do oceny książek i pomocy naukowych z zakresu historii. Te liczne zajęcia nie przeszkadzały Mu w pracy czysto naukowej. Wykończył i uzupełnił pracę nad dokumentami unii polsko-litewskiej; ogłosił ją w bardzo cennym, pełnym oryginalnych pomysłów artykule pt. *Z zagadnień unii polsko-litewskiej* (Przeł. Hist. t. XXIII), a następnie nakreślił programowy szkic pt. *Rozwój gospodarczy Litwy po unii* (Przeł. Hist. t. XXIII, zes. 2). W czasopiśmie «Ateneum Wileńskie» umieścił kilka źródłowych rozpraw: *Czy istnieli kniaziewie nieświescy* (t. I, r. 1923), *Gdzie leżało Horodno hipackiego latopisu?*, *Przywilej Witolda dla Kowna* (t. VII, z. 3-4). W wydawnictwie «Biblioteka Składnicy» ogłosił *Dzieje Litwy w zarysie*. W pracy tej swą niepospolitą erudycję wyłożył w niezmiernie zwarty i jasny sposób, obejmując w niewielkiej książeczce całość dziejów Litwy od najdawniejszych czasów aż do r. 1920. — Jest to w literaturze naszej najlepszy zarys dziejów Litwy, przedstawiony przystępnie, na podstawie własnych badań źródłowych i przy uwzględnieniu całego dorobku naukowego.

Umiłowaną dziedziną Jego, której od dawna najwięcej pracy poświęcał, były studia nad kartografią litewską; dopiero jednak w czasie powtórnego pobytu w Warszawie zaczął ogłaszać wyniki długoletnich żmudnych badań. W r. 1919 zamieścił w Przeglądzie Geograficznym (t. I, str. 297-306) artykuł: *W sprawie mapy Litwy Tomasza Makowskiego*. Wydał ponownie znacznie rozszerzoną pracę pt. *Tomasz Makowski, sztycharz i kartograf nieświeski* i zaopatrzył ją pięknymi rysunkami. (Wydawnictwa Instytutu dla badań ziem wschodnich).

Badał jednakże nie tylko dzieje kartografii, ale pracował samodzielnie nad wykonaniem mapy historycznej W. Ks. Litewskiego. To co zrobił Aleksander Jabłonowski dla ziem południowej Rusi, do tego dążył Jaku-

bowski w obrębie Ks. Litewskiego. Rezultatem długoletnich drobiazgowych prac była *Mapa Księstwa Litewskiego w połowie XVI w. I część północna*, wydana przez Akademię Umiejętności wraz z objaśnieniami jako nr 1 «Atlasu historycznego Polski». W objaśnieniach autor przedstawił dokładnie własną metodę retrospektywną, źródła oraz wyniki badań. Na mapie jako wynik źródłowych studiów uwydatnił podział administracyjno-wojskowy, szatę leśną, rozkład własności ziemskiej, kościelnej, królewskiej i szlacheckiej. Tę samą metodę zastosował również autor do mapy, na której przedstawił *Powiat grodzieński XVI w.*, wydaną w «Pracach Komisji Atlasu Historycznego Polski» (1935). Mapę tę i jej dokładną analizę zademonstrował na VII Kongresie Międzynarodowym Historyków i przedstawił o niej referat pt. *Carte historique du district Grodno*. Odczyt Jakubowskiego spotkał się z wielkim uznaniem wśród uczonych zagranicznych, którzy podnosili wysoką wartość metody historyczno-geograficznej, jak i jej umiejętne zastosowanie. Wnioski, jakie wysnuł Jakubowski ze swej pracy, mają dużą doniosłość dla każdego historyka, ponieważ na swej mapie autor odtworzył stan gospodarczy i kulturalny Litwy w. XVI.

Ze wszystkich prac Jakubowskiego o przeszłości Litwy najbardziej trwałymi są i najwyższe walory posiadają jego studia geograficzno-historyczne. W ostatnich latach swego życia, złamany przewlekłą chorobą od dawna nurtującą Jego wątły organizm, przygotowywał mapę południowej części W. Ks. Litewskiego, jednakże śmierć nie dała Mu tego dzieła dokończyć.

Długotrwałe i sumienne prace nad dziejami Litwy były u Jakubowskiego wynikiem gorącego umiłowania przedmiotu, wpływały z najgłębszych podstaw Jego psychiki i poglądów. Unię polsko-litewską pojmował jako «wielką ideę narodową». Pisząc o działalności naukowej Antoniego Prochaski wyraził się: «Dla niego unia polsko-litewska nie była zwykłym faktem historycznym, lecz wcieleniem idei przewodniej dziejów Polski, spełnieniem jej powołania historycznego». Te słowa całkowicie można zastosować i do Jakubowskiego. W pracy naukowej nie zabiegał o szczyty, nie szukał rozgłosu, wiódł życie samotne, w zamkniętym kółku najbliższych znajomych. Najlepszym przyjacielem Jego był Aleksander Jabłonowski, łączyło Ich wspólne zamiłowanie do badań geograficzno-historycznych. W późniejszych czasach obcował z młodszymi pracownikami na polu historii; dzielił się z nimi swoimi poglądami, zachęcał do badań, interesował się najnowszymi dziełami naukowymi.

Ulubioną Jego dziedziną były książki, stare druki, a przede wszystkim dawne mapy. Pozostawił gromadzoną przez całe życie zasobną bibliotekę, gdzie obok niezmiernie cennych dzieł z historii Litwy, znajdują się rzadkie wydawnictwa staropolskie.

Jako człowiek odznaczał się niezwyczajną prawością i nieugiętością charakteru. W postępowaniu z ludźmi cechowała Go dobroć i uczynność. Te Jego rysy najwyraźniej uwydatniły się w pracy w Kasie im. Mianowskiego. Obrany na członka Komitetu Kasy 19.VI.1922 r. brał czynny i gorliwy udział w jego działalności. Szczególnie duże zasługi położył w trudnej i odpowiedzialnej pracy w Komisji Stypendialnej, w której uczestniczył od r. 1926, a od r. 1932 był przewodniczącym, spełniając

swe czynności z nadzwyczajną sumiennością i drobiazgową dokładnością. Był też członkiem Komisji Wydawniczej i Nagrodowej. Z powodu złego stanu zdrowia wystąpił z Komitetu Kasy i przestał brać udział w Komisji Stypendialnej 10.III.1936 r. Na członka korespondenta Kasy został wybrany 28.VI.1937 r.

W ostatnich dwu latach choroba nie pozwoliła Mu na uczestniczenie w pracach Komitetu. Zmarł dnia 4.VIII.1938 r., pozostawiając głęboki żal wśród kolegów-historyków, uczniów i uczennic oraz wszystkich, którzy mogli poznać Jego piękny charakter i umiłowanie pracy naukowej, wynikające z najczystszych pobudek.

K. Ch.

STANISŁAW SZOBER

STANISŁAW SZOBER

(1879 - 1938)

Śp. Stanisław Szober urodził się w Warszawie d. 6 listopada 1879 r. Swemu miastu rodzinnemu pozostał wierny i oddany przez całe życie. Tutaj kończy w r. 1898 gimnazjum, w r. 1903 uniwersytet. Począwszy od r. 1905 poświęca się z oddaniem pracy nauczycielskiej w kilku zakładach naukowych warszawskich, jak gimnazjum im. Staszica, seminarium im. Konarskiego i Orzeszkowej i innych. W r. 1909 uzyskuje w Uniwersytecie Moskiewskim, w którym wykładał wówczas prof. Porzeziński, stopień magistra językoznawstwa indoeuropejskiego (odpowiadający naszej habilitacji).

W r. 1915 Uniwersytet Warszawski powołuje Stanisława Szobera na stanowisko profesora. W r. 1918 obejmuje Szober seminarium języka polskiego i zakładem tym kieruje w ciągu lat przeszło 10, po czym w r. 1929 zostaje kierownikiem seminarium językoznawstwa indoeuropejskiego i na tym stanowisku pracuje aż do ostatnich niemal chwil swego niestrudzonego życia. W różnych tego życia okresach był Zmarły żołnierzem-ochotnikiem 201 p. a. p., sekretarzem Kasy im. Mianowskiego (od d. 26. I. 1919 r. do d. 2. VII. 1921 r.), sekretarzem generalnym T-wa Naukowego Warszawskiego, pierwszym prezesem sekcji szkół wyższych Związku Nauczycielstwa Polskiego, prezesem T-wa Krzewienia Poprawności i Kultury Języka, redaktorem pisma poświęconego sprawom szkolnictwa wyższego *Przegląd Akademicki*, redaktorem *Prac Filologicznych*, współredaktorem *Poradnika Językowego*. Z właściwą sobie systematycznością i dokładnością wykonywał Prof. Szober wszystkie czynności, które na Niego spadały i czasem na strzępy rwały Jego czas.

W r. 1938 został St. Szober członkiem Polskiej Akademii Umiejętności.

29 sierpnia 1938 r. po kilkomiesięcznej chorobie życie zakończył.

Spuściznę naukową Zmarłego stanowi wielka ilość prac z różnych dziedzin nauki o języku (spuścizna ta wynosi ogółem około 300 pozycji bibliograficznych, w tym wiele książek).

Jeden z istotnych nurtów duchowej osobowości Zmarłego stanowiły Jego zainteresowania językoznawstwem ogólnym, których wyrazem była przede wszystkim książka *Zarys językoznawstwa ogólnego*, wydana w Warszawie w r. 1924. Postawę autora w zakresie zagadnień językoznawstwa ogólnego można by było określić jako psychologizm. Książka Jego wywołała echa w naszej literaturze filozoficznej (między innymi na wysokim poziomie utrzymaną dyskusję w *Przeglądzie Filozoficznym*).

Wielokrotnie wracał Autor w myślach i pracach do zagadnienia stosunku między językiem a sposobem psychicznego, uczuciowego i intelektualnego reagowania człowieka na świat. O *Poglądzie na świat w odbiciu faktów językowych* pisał w *Roczniku Pedagogicznym* (w r. 1921), subtelną i interesującą analizę *Człowieka współczesnego w zwierciadle języka* dał w *Kulturze i Wychowaniu* (r. 1933).

Z zakresu gramatyki porównawczej języków indoeuropejskich wymienić można artykuły *De pronominum personalium quae in pristina lingua palaeoindoeuropaea fuerint declinatione ac forma primigenia* (Charisteria Casimiri Morawski, Kraków 1922), *Postaciowe znaczenie praindoeuropejskich zdwojonych tematów czasownikowych typu stind. jigāmi*, gr. βίβανυ (Symbolae grammaticae in honorem J. Rozwadowski, Kraków, 1927), uwagi o dyspalatalizacji spółgłosek w języku połabskim (Sprawozdania z posiedzeń T-wa N. W., XXIV, 1931, Wydział I, Warszawa 1932).

Głównym polem pracy Prof. Szobera była gramatyka języka polskiego i jako gramatyk był on też najszerszej znany w społeczeństwie. Działalnością swoją w zakresie nauczania języka obejmował Prof. Szober potrzeby polonistyki na poziomie zakładów wyższych, seminariów nauczycielskich, szkół średnich i powszechnych.

W latach 1914-1916 wydaje Prof. Szober swoją *Gramatykę języka polskiego*, którą odtąd nieustannie opracowuje i ulepsza w następnych wydaniach. W r. 1923 w wydawnictwie ministerialnym «Wskazówki metodyczne do programu gimnazjum państwowego» opracowuje dział nauki o języku (str. 279-434).

W tymże roku ogłasza 2 wydanie swej *Gramatyki*, która obok wydanej w Krakowie gramatyki tzw. akademickiej (napisanej przez pięciu autorów) godnie i skutecznie pełniła zadanie kształcenia studentów polonistyki. W r. 1931 wydał Prof. Szober 2 pierwsze tomy nowej, znacznie rozszerzonej, zawierającej obfity materiał i bardzo bogatą bibliografię gramatyki uniwersyteckiej. Wobec śmierci Autora dzieło to, które by było najpełniejszą gramatyką naukową polską, pozostało nie dokończone.

Wiele artykułów poświęcił Autor teoretycznym zagadnieniom dydaktyki: pisał o tych kwestiach w *Wychowaniu w Domu i w Szkole*, w *Przebiegu Pedagogicznym*, w *Poradniku Językowym*.

Praca Prof. Szobera w dziedzinie poprawności językowej, uwydatniająca się zwłaszcza w ciągu kilku ostatnich lat Jego życia, znajdowała wyraz w artykułach umieszczanych głównie w *Poradniku Językowym* i w pismach codziennych, w odczytach, wreszcie w niezmiernie cennym *Słowniku Ortoepicznym* (wydanym w r. 1937) zawierającym ogromny, krytycznie oświetlony materiał z zakresu zwrotów i wyrazów mogących budzić wątpliwości.

Zbiór szkiców Szobera z zakresu poprawności i kultury języka ukazał się w r. 1937 w oddzielnej książce pt. *Na straży języka*.

Już jako wydanie pośmiertne wyszła drukiem książka *Język a człowiek i naród* zawierająca rozprawy Autora na tematy z pogranicza zagadnień językowo-stylistycznych i historyczno-kulturalnych.

W *Pracach Filologicznych* ogłaszał Prof. Szober gromadzoną przez siebie pełną bibliografię polskich prac językoznawczych z lat bieżących.

W r. 1934 wchodzi w skład Komitetu Redakcyjnego Suplementu do Słownika Warszawskiego.

Gdy do wymienionych działów prac dodamy takie prace jak monografia *O języku Stanisława Staszica* (w Księdze pamiątkowej lubelskiej 1927), rozprawy o pisowni (m. i. *Pisownia polska*, jej historia, uzasadnienia i prawa — 1917), wreszcie mnóstwo drobnych fragmentów, recenzji, wspomnień, będziemy mieli bodaj w przybliżeniu pogląd ogólny na charakter i zakres twórczości naukowej Prof. Szobera.

Do cech istotnych uczonego-humanisty wyznaczających jego pozycję w dorobku kultury narodowej nigdy nie należy to tylko, co on napisał: poza tym, co się da zawrzeć w nieruchomych szeregach liter, są w człowieku twórczym źródła energii działające na ludzi i życie wprost, drogą bezpośredniej sugestii dokonywanych czynów lub choćby tylko spełnianych uczynków, roztaczające wokół czystą atmosferę moralną, dobro bodaj najwyższe każdego kulturalnego społeczeństwa. Takim właśnie nastrojem promieniował Prof. Szober na te środowiska, w których żył i pracował.

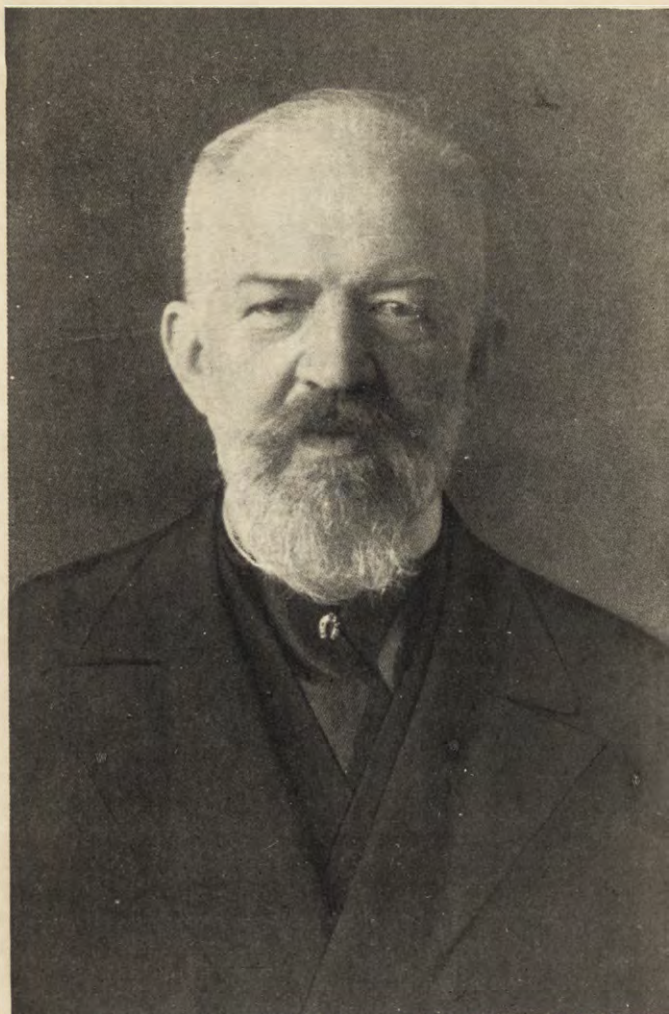
Przed ciosami życia nie chroniła Go najcieńsza choćby powłoka oschłości lub brutalności duchowej. Ufny, wrażliwy, niepospolicie dobry, na każdy nieprzyjazny wobec siebie odruch, choćby płynący nie z czyjejś intencji, lecz na przykład z braku kultury, reagował zdziwioną i nadmierną, jak pragnęło by się czasem Go przekonać, przykrością. Umiął się również wzruszać każdym drobnym objawem czyjegoś przywiązania, każdym świadectwem czyjejś, choćby nie dotyczącej Jego osoby, delikatności uczuć. Obcy Mu był wszelki partykularyzm. Pocięszło Go, gdy spotykał w życiu ludzi subtelných.

Jednym z następstw wrażliwości duchowej Zmarłego i Jego wybitnego różnicowania, wycieniowania psychicznego, był między innymi Jego stosunek do formy językowej, dbałość o tę formę, przywiązanie do pewnych norm wysłowienia.

Każdy, kto nieco bliżej znał Prof. Szobera, wiele mógłby przytoczyć przykładów Jego zapobiegliwej, ponad wszelkie wypowiedzenie subtelniejszej dobroci.

Atmosfera, którą wytworzył w kierowanych przez siebie zakładach śp. Prof. Szober, pozostanie na zawsze źródłem żywej siły dla pracowników środowiska warszawskiego, w historii zaś językoznawstwa polskiego i kultury polskiej postać Zmarłego zajmować będzie należne Jej, trwałe i piękne, niezmordowaną pracą całego życia zdobyte miejsce.

W. D.

KAZIMIERZ TWARDOWSKI

KAZIMIERZ TWARDOWSKI

(1866 - 1938)

Kazimierz Twardowski przyszedł na świat w Wiedniu d. 20.X.1866, jako syn Piusa, dostojnika skarbowości austriackiej, i Malwiny z Kuhnów. Po ukończeniu tamże instytutu Theresianum w r. 1885, studiował w Uniwersytecie Wiedeńskim głównie filozofię pod kierownictwem Franciszka Brentano, nadto zaś filologię klasyczną, matematykę i fizykę. Doktoryzował się w r. 1891. W następnym roku zawarł związek małżeński z Kazimierą z Kołodziejskich. Po studiach dodatkowych u Wundta i Stumpfa habilitował się w Wiedniu w r. 1894. Dnia 18.X.1895 obejmuje katedrę nadzwyczajną filozofii na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Lwowskiego, d. 15.IX.1898 — katedrę zwyczajną. W latach 1900/1 i 1904/5 jest dziekanem, w latach 1914/15, 1915/16, 1916/17 — rektorem. Urząd rektorski sprawuje z niezwykłą energią w trudnym okresie zawieruchy wojennej, broniąc polskiego charakteru Uniwersytetu Lwowskiego i ciągłości jego prac oraz opiekując się gorliwie młodzieżą akademicką. Podupadłszy na zdrowiu, d. 30.IV.1930 przechodzi w stan spoczynku; d. 4.VI.1930 otrzymuje godność profesora honorowego. Zmarł d. 11.II.1938 r.

Najważniejsze dzieła naukowe Twardowskiego są to: roztrząsanie pt. *Zur Lehre vom Inhalt und Gegenstand der Vorstellungen*, 1894, oraz praca pt. *Wyobrażenia i pojęcia*, 1898. Dotyczą one zagadnień psychologii myślenia, specjalnie zaś psychologii uprzytamniania sobie obiektów myślenia. Zawierają, oprócz psychologicznej, analizę epistemologiczną pojęć, którymi operuje ta dyscyplina. Jednak w wykładach swoich i publikacjach Twardowski obejmował całą niemal dziedzinę tzw. nauk filozoficznych, z dołączeniem nauk pedagogicznych. Wypowiadał się na piśmie przeważnie w pracach mniejszych. Kompletną, obejmującą 350 pozycji, bibliografię Jego pism naukowych, podręcznikowych, popularyzatorskich i i. — podaje nr 1-3 tomu XIV «Ruchu Filozoficznego», Lwów, 1938 (Batorego 38, m. 5). Tamże można znaleźć szczegółowy życiorys Twardowskiego oraz bibliografię prac i wzmianek o Nim i o Jego pismach.

Twardowski dał początek niejednej instytucji, w licznych zrzeczeniach przewodniczył, nad wieloma sprawował dozór. W latach 1899-1903 stał na czele organizacji powszechnych wykładów uniwersyteckich i to były lata świetnego ich prosperowania. W r. 1904 z Jego inicjatywy powstało Polskie Tow. Filozoficzne we Lwowie, i pracowało bez przerwy pod Jego przewodnictwem aż do dnia Jego zgonu. Od r. 1905 do r. 1911 Twardowski przewodniczył energicznie i twórczo Towarzystwu Nauczycieli Szkół Wyższych (które skupiało wówczas przede wszystkim polską profesurę gimnazjalną byłego zaboru austriackiego). W r. 1921 wszedł

do Rady Naukowej Kasy im. Mianowskiego, od r. 1922 do 1932 piastował godność prezesa Rady, a w czasie od r. 1923 do 1932 sprawował urząd przewodniczącego Komisji Rewizyjnej Kasy. D. 29.V.1932 Rada Naukowa nadała Mu godność członka zasłużonego Kasy im. Mianowskiego honoris causa.

Najpoważniejsze instytucje wyrażały swoje uznanie dla działalności Twardowskiego przez zapraszanie Go na stanowiska zaszczytne i ofiarowywanie Mu tytułów honorowych. Tak więc Twardowski był członkiem czynnym Polskiej Akademii Umiejętności, członkiem czynnym Towarzystwa Naukowego we Lwowie (któremu, podobnie jak i Związkowi Polskich Towarzystw Naukowych, dużo pracy poświęcał), doktorem honoris causa uniwersytetów w Poznaniu i w Warszawie, członkiem honorowym Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Polskiego Tow. Filozoficznego we Lwowie, Towarzystwa Nauczycieli Szkół Wyższych i Średnich, i innych zrzeszeń, kawalerem krzyża komandorskiego orderu «Odrodzenia Polski».

Oto garść informacji zewnętrznych o życiu i dziełach Człowieka wielkiej miary. Bo takim był Twardowski — imponujący z wyglądu, a wewnątrz pełen majestatu ducha. Takim był w rzeczywistości i w przekonaniu środowiska, którego dobra kulturalne wzbogacał swoją pracą niezmierną, nadzwyczajnie planową i systematyczną, pracą kierowniczą, a gdy było potrzeba — szarą pracą wykonawczą u podstaw; pracą nauczycielską w podwójnym sensie: bo nauczaniu oddawał się z umiłowaniem szczególnym, a ponadto nauczał stale przykładem własnej działalności.

Jako profesor filozofii położył wielkie zasługi. Jemu wszak głównie dzisiejsza filozofia uniwersytecka w Polsce zawdzięcza swój charakter ściśle naukowy. On założył pierwsze w Polsce uniwersyteckie Seminarium Filozoficzne (1897) i wprowadził laboratoryjne ćwiczenia eksperymentalne z psychologii. Oświecił tysiączne rzesze słuchaczy, wdrożył w koleinę nauk filozoficznych wielki zastęp uczniów, dając im świadomość metody i wyrabiając osobiwą jasność i ład w myśleniu i nauczaniu, przygotował do obranego zawodu bardzo dużą ilość kandydatów na profesorów i nauczycieli filozofii. Liczni spośród nich zajmują dziś katedry uniwersyteckie... Stworzył «szkołę lwowską» w filozofii, szkołę o wyrażnej fizjonomii duchowej i określonych walorach. Zdobył sobie wyjątkową wdzięczność i przywiązanie uczniów. Gdy więc w r. 1930 obchodzono 35-lecie działalności profesorskiej Twardowskiego, — na medalu pamiątkowym z podobizną Mistrza (w wykonaniu Władysława Witwickiego) znalazły się ważne, szczerze i znamienne słowa: «Discipulorum amor et pietas».

Komitet Kasy im. Mianowskiego z dumą wspomina, że pośród osób, tej instytucji sercem i czynem oddanych, widział przez szereg lat tak znakomitego Człowieka. Wdzięczność głęboka i cześć istotna towarzyszą i nadal towarzyszyć będą Jego pamięci.

T. K.

Warszawa, d. 19 czerwca 1939 r.

EWA MARIA KOSSAKOWSKA

ur. w Radomyślu na Litwie, zmarła w Warszawie 25 maja 1938 r.,
zapisując cały majątek Kasie im. Mianowskiego.
Zarządzeniem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z 16 maja 1938 r.
odznaczona przed zgonem Złotym Krzyżem Zasługi.

ti-

DRUKARNIA
KASY IMIENIA MIANOWSKIEGO
WARSZAWA, PAŁAC STASZICA